

Ruth

Toegelicht & toegepast 08

Ger de Koning

Genade

Ruth

Toegelicht & toegepast

RUTH

Toegelicht & toegepast

Genade

Ger de Koning

Deze publicatie is verkrijgbaar in boekvorm in één band met Esther bij Uitgeverij Daniël:
© 2021 Uitgeverij Daniël, Zwolle, NL, ISBN 978-90-79718-83-2 (hardcover)

Omslagontwerp: Theis-Jan Goudswaard
Lay-out: Jan Noordhoek

Niets uit deze uitgave mag – anders dan voor eigen gebruik – worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van ‘Uitgeverij Daniël’ of de auteur.

Het gebruik van de Herziene Statenvertaling is in dit commentaar toegestaan onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding: De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © Stichting HSV 2010.

© Stichting HSV en Uitgeverij Jongbloed – Heerenveen. Alle rechten voorbehouden.

De bijbelteksten in deze uitgave uit Nieuwe Testament zijn ontleend aan de TELOS-vertaling. Voor gebruik van teksten uit de TELOS-vertaling is toestemming onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding:

© Grace Publishing House – Rhenen. Alle rechten voorbehouden.

Inhoud

Tekstgebruik	7	
Afkorting bijbelboeken	7	
Vertalingen	7	
Verwijzingen	8	
Haakjes	8	
Vooraf	10	
Het boek Ruth	11	
Ruth 1	15	
verzen 1-2	Hongersnood in Bethlehem	15
verzen 3-4	Trouwen met Moabitische vrouwen	18
verzen 5-6	Naomi gaat terug naar Israël	20
verzen 7-13	Naomi en haar schoondochters	21
verzen 14-15	De keus van Orpa en Ruth	25
verzen 16-17	De ‘geloofsbelijdenis’ van Ruth	26
vers 18	Naomi berust erin dat Ruth meegaat	28
verzen 19-22	Naomi en Ruth komen in Bethlehem	29
Ruth 2	32	
vers 1	Boaz	32
vers 2	Ruth wil aren gaan rapen	33
vers 3	Ruth komt op het veld van Boaz	34
verzen 4-7	Het getuigenis over Ruth tot Boaz	35
verzen 8-10	Boaz spreekt Ruth aan	37
verzen 11-12	Boaz vertelt wat hij van Ruth weet	39
vers 13	Reactie van Ruth op de goedheid van Boaz	41
vers 14	Boaz en Ruth eten samen	42
verzen 15-16	De knechten krijgen een nieuwe opdracht	43
vers 17	De opbrengst	44
verzen 18-19	Ruth laat Naomi delen in de zegen	45
vers 20	Naomi herkent in Boaz een van de lossers	46
verzen 21-23	Ruth blijft op het veld van Boaz werken	47

Ruth 3		49
vers 1	Naomi zoekt rust voor Ruth	49
vers 2	Naomi weet wie Boaz is en waar hij is	50
verzen 3-4	Instructies van Naomi voor Ruth	52
verzen 5-6	De gehoorzaamheid van Ruth	54
vers 7	Ruth gaat aan Boaz' voeteneind liggen	56
verzen 8-9	Boaz ontdekt Ruth	57
verzen 10-11	Boaz bemoedigt en prijst Ruth	58
verzen 12-13	Een andere lossers	60
verzen 14-15	Terug naar de stad	61
verzen 16-18	Ruth komt terug bij Naomi	62
Ruth 4		65
verzen 1-2	De twee lossers en de getuigen	65
verzen 3-6	De onderhandeling over de lossing	68
verzen 7-8	De lossing bezegeld	71
verzen 9-10	Wat Boaz heeft gelost	71
verzen 11-12	Zegenwensen voor het huis van Boaz	72
vers 13	De zoon van Boaz en Ruth	73
verzen 14-17	De zoon van Ruth is de zoon van Naomi	74
verzen 18-22	Geslachtsregister van David	76
Andere publicaties		78

Tekstgebruik

Afkorting bijbelboeken

Oude Testament

Thora

Gn	Genesis
Ex	Exodus
Lv	Leviticus
Nm	Numeri
Dt	Deuteronomium

Historische boeken

Jz	Jozua
Ri	Richteren
Ru	Ruth
1Sm	1 Samuel
2Sm	2 Samuel
1Kn	1 Koningen
2Kn	2 Koningen
1Kr	1 Kronieken
2Kr	2 Kronieken
Ea	Ezra
Ne	Nehemia
Es	Esther

Poëtische boeken

Jb	Job
Ps	Psalmen
Sp	Spreuken
Pr	Prediker
Hl	Hooglied

Profetische boeken

Js	Jesaja
Jr	Jeremia
Kl	Klaagliederen
Ez	Ezechiël
Dn	Daniël
Hs	Hosea
Jl	Joël
Am	Amos
Ob	Obadja
Jn	Jona
Mi	Micha
Na	Nahum
Hk	Habakuk
Zf	Zefanja
Hg	Haggai
Zc	Zacharia
Ml	Maleachi

Nieuwe Testament

Mt	Mattheüs
Mk	Markus
Lk	Lukas
Jh	Johannes
Hd	Handelingen
Rm	Romeinen
1Ko	1 Korinthiërs
2Ko	2 Korinthiërs
Gl	Galaten
Ef	Efeziërs
Fp	Filippenzen
Ko	Kolossenzen
1Th	1 Thessalonicenzen
2Th	2 Thessalonicenzen
1Tm	1 Timotheüs
2Tm	2 Timotheüs
Tt	Titus
Fm	Filémon
Hb	Hebreeën
Jk	Jakobus
1Pt	1 Petrus
2Pt	2 Petrus
1Jh	1 Johannes
2Jh	2 Johannes
3Jh	3 Johannes
Jd	Judas
Op	Openbaring

Vertalingen

Alle tekstaanhalingen uit het Oude Testament komen uit de Herziene Statenvertaling (HSV).

De tekstaanhalingen uit het Nieuwe Testament komen uit de Herziene Voorhoeve-uitgave, ook wel TELOS-vertaling genoemd.

Verwijzingen

De tekst van *Ruth* staat in dit commentaar. In een aantal gevallen worden tekstverwijzingen voluit geciteerd. Alle andere tekstverwijzingen kan de lezer zelf in de Bijbel opzoeken.

Haakjes

Oude Testament

In de bijbelgedeelten van het *Oude Testament* worden twee soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; ze geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt. De woorden tussen ronde haakjes behoren tot de grondtekst.

Vierkante haakjes [ ]

Deze haakjes staan om woorden die in de gedrukte uitgave van de Herziene Statenvertaling *cursief* staan. Omdat in dit boek de hele bijbeltekst *cursief* wordt weergegeven, wordt van deze haakjes gebruikgemaakt om woorden te markeren die *cursief* in de gedrukte uitgave staan. Deze haakjes geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands zijn ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken.

Nieuwe Testament

In de bijbelgedeelten van het Nieuwe Testament, die uit de TELOS-vertaling worden genomen, worden drie soorten haakjes gebruikt. Over het gebruik hiervan wordt in het 'Voorwoord' van de TELOS-vertaling het volgende gezegd:

'In de vertaling zijn drie soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes [ ]

Deze geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands moeten worden ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken; deze woorden moeten dus altijd gelezen worden. Met name het (bepaalde) lidwoord ontbreekt nogal eens in het Grieks, waar dat in het Nederlands wel noodzakelijk is; aangezien verschillende uitleggers van mening zijn dat het al of niet voorkomen van het lidwoord vaak van grote betekenis is, is ernaar gestreefd dit overal in de vertaling tussen haakjes te plaatsen waar het in de grondtekst ontbreekt.

Scherpe haakjes < >

Deze geven aan dat de ingesloten woorden in sommige handschriften wel en in andere niet voorkomen.'

Vooraf

Deze toelichting op *Ruth* is bedoeld als hulp bij persoonlijke studie van dit bijbelboek. Ieder die er gebruik van maakt, wordt aangeraden dat te doen op dezelfde wijze als de Joden in Beréa naar de uitleg van het Woord luisterden: *“Zij ontvingen het Woord met alle bereidwilligheid, terwijl zij dagelijks de Schriften onderzochten of deze dingen zo waren” (Hd 17:11).*

Het is mijn verlangen en gebed dat het lezen van deze toelichting de liefde voor Gods Woord groter maakt. Het gevolg zal zijn: meer trouw en toewijding in het navolgen van de Heer Jezus. Dat zal zijn tot verheerlijking van de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, *“aan Wie de heerlijkheid en de kracht is tot in alle eeuwigheid! Amen” (1Pt 4:11b).*

Ger de Koning

Middelburg, herzien april 2020

Het boek Ruth

Het boek *Ruth* staat tussen het boek *Richteren* en de boeken *1 Samuel* en *2 Samuel*. De geschiedenissen die in *1 Samuel* en *2 Samuel* worden beschreven, volgen op de geschiedenis die in het boek *Ruth* wordt beschreven. We kunnen dat zien aan het laatste woord van dit boek, dat is de naam “*David*”. Om hem gaat het in *1 Samuel* en *2 Samuel*. Het boek *Ruth* is dan ook de inleiding tot die boeken. Het is waarschijnlijk geschreven tijdens het leven van David of net erna. Het geeft ons de voorgeschiedenis en het voorgeslacht van de koning die een man naar Gods hart is. Daarom kan deze koning in *1 Samuel* zonder geslachtsregister, als het ware plotseling, verschijnen (*1Sm 16:11-13*). Dat is anders dan bij Saul, de eerste koning. Als Saul verschijnt, wordt van hem wel een geslachtsregister gegeven (*1Sm 9:1-2*).

Het boek *Ruth* maakt duidelijk uit welke familie David stamt. Het licht valt echter niet alleen op een gezegend voorgeslacht dat tot de stam van Juda behoort. Het valt ook op iemand die als Moabitische part noch deel aan Gods volk had en voor wie ook geen enkel uitzicht was daar ooit toe te kunnen behoren.

Het boek mag dan geschiedkundig gevolgd worden door de boeken *Samuel*, het volgt niet geschiedkundig op het boek *Richteren*. Volgens het eerste vers van het boek *Ruth* speelt het boek zich af in de tijd van het boek *Richteren* (*Ru 1:1*). Boaz, een van de hoofdpersonen van dit boek, is de zoon van Rachab (*Mt 1:5a*), die we kennen uit het boek *Jozua* (*Jz 2:1*). Het verhaal van Ruth moet dan ook geschiedkundig aan het begin van de periode van *Richteren* worden geplaatst. Er is wel gedacht aan de tijd van Gideon, omdat er in die tijd sprake is van een hongersnood (*Ri 6:6,11*) en daarvan is ook sprake in de eerste verzen van het boek *Ruth*.

De tijd dat de richters leiding geven, wordt gekenmerkt door strijd en verval. Daarvan vinden we in het boek *Ruth* niets terug. Het is de geschiedenis van het gezin van Elimelech, een gewone, onopvallende familie, zoals er zoveel zijn; een familie die in eenvoud in Bethlehem in Juda leeft.

De loop van de gebeurtenissen wordt in het algemeen niet door dit soort mensen bepaald, in tegenstelling tot de richters en koningen – hoewel God natuurlijk boven alles staat en uiteindelijk de geschiedenis bepaalt. We horen in verbinding met deze familie ook niets over afgoderij of andere nationale zonden die in het boek *Richteren* zo vaak naar voren komen.

Hoewel het gezin van Elimelech er een van de vele is, richt God de schijnwerper speciaal op dit gezin omdat Hij daarmee iets van plan is. Hij wil in dit gezin Zijn genade op een bijzondere manier naar voren brengen. Als we het boek *Ruth* lezen tegen de achtergrond van die tijd, doet het weldadig aan kennis te nemen van een familie waarin Gods genade op bijzondere wijze werkt. Ook is het een verkwikking om te horen dat er in die tijd een man als Boaz is.

Het boek *Ruth* heeft een prachtige profetische betekenis. Die hangt samen met het doel van het boek en dat is om David in te voeren. Dan moeten we natuurlijk aan de ware David, de Heer Jezus, denken. Ook Boaz, de hoofdpersoon van dit boek, samen met Ruth en Naomi, is een beeld van de Heer Jezus. Maar van wie is Ruth een beeld? Niet van de gemeente, want de weg waarop Ruth met Boaz wordt verbonden, is niet de weg waarop de gemeente met Christus wordt verbonden. In Ruth hebben we een beeld van het overblijfsel van Israël.

Als de gemeente is opgenomen, zal door God in Israël een overblijfsel worden gevormd. Dat zal gebeuren door zware beproevingen heen, door een grote verdrukking. Dit overblijfsel zal door de liefde van de Heer Jezus worden aangetrokken. Hetzelfde zien we in het boek *Hooglied*.

Het overblijfsel zoals dat in Ruth, de Moabitische, wordt voorgesteld, wordt echter niet verbonden aan de ware Boaz via verdrukking en beproeving. Ook de verzoening van schuld – een aspect waarover andere gedeelten in Gods Woord handelen – staat niet op de voorgrond. Het boek *Ruth* laat zien hoe God een zaad vormt dat Zijn land, waaruit het volk weggetrokken is, weer in bezit kan nemen. Het gaat in dit boek om herstel van verspeelde en verloren zegeningen. Het laat zien dat dit herstel niet plaatsvindt door middel van verdrukking of op grond van verzoening, maar als gevolg van de liefde tussen twee harten die tot elkaar worden aangetrokken.

De vraag die opkomt, is: Hoe is het mogelijk dat een vrouw uit de volken, en nog wel speciaal uit Moab, een beeld van het overblijfsel van Israël is? Als we ons goed realiseren wat de toestand van het overblijfsel is, wordt duidelijk dat er geen beter beeld van het overblijfsel kan zijn dan Ruth, juist omdat zij een Moabitische is. Daardoor komt op de duidelijkste wijze tot uiting dat voor het volk elk recht op herstel in het land en het bezit van het erfdeel volkomen verloren is. Israël heeft alles verloren, want het heeft in alles gefaald. Er kan en zal nooit meer vrucht van de vijgenboom – de vijgenboom is ook een beeld van Israël naar het vlees – komen (*Mk 11:13-14a*).

Als er een herstel is, dan is dat vanwege de raadsbesluiten, de beloften en de genade van God. Gezien vanuit de verantwoordelijkheid kan er geen enkel recht zijn op herstel. Israël is als een vreemdeling geworden, een volk waarvan God heeft gezegd dat het *“Lo-Ammi”* (*Hs 1:9*) is, dat betekent ‘niet Mijn volk’. Het volk wordt door Hem tot de volken gerekend vanwege hun zonden van afgoderij en de verwerping van de Heer Jezus. Als het volk, dat wil zeggen een overblijfsel, komt als vreemdeling, in het bewustzijn dat het alles door eigen schuld heeft verloren, zal het worden aangenomen als voorwerp van Gods genade.

Ruth komt met Naomi terug uit Moab. Naomi mag als weduwe van een Joodse man in de rechten van haar overleden man treden. Zulke rechten heeft Ruth niet. Zij heeft een lossers nodig om haar rechten te krijgen. Het is opmerkelijk dat er ook van Ruth staat dat zij *met Naomi terugkeert* (*Ru 1:22*), terwijl zij letterlijk toch nooit uit Juda is weggetrokken.

We zien in de twee vrouwen dan ook twee aspecten van Israël. In Naomi zien we het vroegere Israël dat als vrouw met God in verbinding heeft gestaan. Zo zegt God tegen Jeremia: *“Ga ten aanhoren van Jeruzalem prediken: Zo zegt de HEERE: Ik denk aan u, aan de genegenheid van uw jeugd, aan de liefde van uw bruidsdagen”* (*Jr 2:2a; vgl. Ez 16:8*). In Ruth zien we Israël als de vrouw van God in de toekomst.

Elimelech betekent ‘mijn God is Koning’, een naam die aangeeft Wie God voor het volk is. Naomi betekent ‘mijn vreugde’ of ‘mijn lieflijke’, een naam die aangeeft wat het volk voor God is. Elimelech en Naomi samen stellen de oorspronkelijke verhouding tussen God en Zijn volk voor.

Elimelech sterft omdat het volk God verwerpt. Dat beeldt de scheiding uit die er is gekomen tussen God en Zijn volk. God kan Zijn volk niet tot Zich nemen. De scheiding is voltrokken, de echtscheidingsbrief is gegeven (*Jr 3:8*). Met het oude Israël, de vijgenboom, komt het nooit meer goed (*Mt 21:19*). Maar God neemt een nieuw Israël aan. De teruggekeerde Naomi stelt het nieuwe Israël voor. In de schoondochter Ruth zien we de aardse bruid van de toekomst met wie de Heer Jezus Zich verbindt.

Maar Ik zag, toen Ik vanwege alles waarin het afoallige Israël overspel had gepleegd, haar weggestuurd had en haar een echtscheidingsbrief gegeven had, dat Juda, haar trouweloze zuster, niet bevreemd werd. (Jr 3:8)

Om de weg voor die verbinding vrij te maken moet de bruid worden gelost, dat wil zeggen losgemaakt worden van haar verleden. Dat doet Boaz. In *Jesaja 50* wordt ook over een echtscheidingsbrief gesproken (*Js 50:1*), maar daar als *niet* gegeven, omdat het daar om een overblijfsel gaat. God heeft Israël wel verworpen, maar altijd heeft Hij een “overblijfsel naar [de] verkiezing van [de] genade” bewaard (*Rm 11:5*). Dit overblijfsel behoort oorspronkelijk wel tot de goddeloze natie, maar is daarvan gelost of verlost door de ware Boaz. Zo wordt de Heer Jezus in de hoofdstukken die volgen op *Jesaja 50* de “Man” en de “Verlosser” van Israël genoemd (*Js 54:5*).

*Zo zegt de HEERE:
Waar is de echtscheidingsbrief van uw moeder waarmee Ik haar weggezonden heb? (Js 50:1)*

Wat profetisch op Israël van toepassing is, heeft voor ons een praktische toepassing. Die toepassing betreft niet zozeer ons als gemeente, maar meer als individuele gelovigen. Dit boek geeft een antwoord op de vraag of er een herstel mogelijk is als we alles hebben verspeeld en geen rechten meer hebben. Zoals gezegd, gaat het niet om verzoening en vergeving, maar om herstel van het genot van wat verloren is gegaan voor hen die werkelijk boete doen en ernaar verlangen gemeenschap met God te hebben. De mogelijkheid van herstel is er, en wel via de genade en de Verlosser, de Losser.

Het gaat hierbij overigens niet om een mens, een zondaar, die rust voor zijn geweten vindt (*Mt 11:28*). Het gaat om een gelovige die rust voor zijn ziel vindt in de gedachte dat God met hem is (*Mt 11:29*). Rust voor onze ziel vinden we alleen als we ons afwenden van alles wat ons van de Heer Jezus verwijdert en ons aan Hem toevertrouwen.

Ruth 1

Hongersnood in Bethlehem | verzen 1-2

1 In de dagen dat de richters leiding gaven [aan het volk], gebeurde het dat er hongersnood was in het land. Daarom ging een man uit Bethlehem [in] Juda op weg om als vreemdeling in de vlakten van Moab te verblijven, hij, zijn vrouw en zijn twee zonen. 2 De naam van de man was Elimelech, de naam van zijn vrouw Naomi en de namen van zijn twee zonen Machlon en Chijlon, Efrathieten uit Bethlehem [in] Juda. En zij kwamen in de vlakten van Moab en bleven daar.

Een hongersnood (vers 1) in het land waarvan God heeft gezegd dat Zijn volk daar aan niets gebrek zou hebben (Dt 8:9a), moet een bepaalde oorzaak hebben. Die oorzaak is dat het volk on-

...; een land waarin u zonder schaarste brood zult eten, waarin het u aan niets ontbreken zal; ... (Dt 8:9a)

trouw is geworden aan God. Vanwege deze ontrouw zendt God een hongersnood. Zijn doel is dat Zijn volk tot inkeer komt, zich bekeert en Hem weer trouw gaat dienen. Hij wil graag dat Zijn volk gelukkig is en dat kan alleen in verbinding met Hem. De getrouwen, dat zijn zij die Hem te midden van algemene ontrouw wel trouw blijven, delen in de hongersnood. De hongersnood dient voor hen als beproeving om op Hem te blijven vertrouwen, ook al wordt de zegen die aan trouw verbonden is, ingehouden.

“De dagen dat de richters leiding gaven” aan Israëel, zijn dagen waarin de stabiliteit in de samenleving ver te zoeken is. Er is geen koning in Israëel en iedereen doet wat goed is in zijn eigen ogen (Ri 17:6; 18:1; 19:1; 21:25). In zo’n onzekere tijd van crisis is het niet eenvoudig om te weten wat je moet doen. Zonder aan de HEERE om toestemming te vragen, ontvlucht “een man uit Bethlehem [in] Juda” op eigen initiatief zijn woonplaats, met zijn vrouw en zijn beide zonen. Het doel van zijn reis zijn de vlakten van Moab.

We hoeven voor het nemen van deze eigenmachtige beslissing niet op hem neer te kijken. Ook Abraham en Izak hebben de bronnen van een ander land aangeboord toen er honger kwam in het land dat God hun heeft beloofd. Abraham trekt naar Egypte (Gn 12:10) en Izak naar het land van de Filistijnen (Gn 26:1). Elimelech heeft zich die geschiedenissen mogelijk niet

herinnerd en is weggetrokken, zoals zij dat hebben gedaan. Hebben wij ons altijd laten waarschuwen door voorbeelden van gelovigen die afgeveken zijn?

Elimelech is niet van plan daar altijd te blijven, want hij wil er “als vreemdeling” verblijven. Hij gaat ook niet zo heel ver weg, slechts een kilometer of veertig, vijftig. Hij gaat per slot van rekening ook niet helemaal naar Egypte, maar blijft in de buurt van het land. ‘Ik kan zomaar terug’, moet hij gedacht hebben. Maar het loopt anders. De plaats waarvan hij meent dat het gras er groener is, wordt een kerkhof.

In *vers* 2 noemt de schrijver de namen van de leden van het gezin dat wegtrekt. Dat bepaalt ons bij de betekenis van die namen. De naam van de HEERE, die meer dan tien keer in dit kleine boek voorkomt, komt niet voor in de *verzen* 1-5. De HEERE is de grote Afwezige bij dit vertrek. De eerste naam is die van Elimelech. Hij is als gezinshoofd verantwoordelijk voor deze verhuizing. Elimelech doet zijn naam geen eer aan. In zijn naam komt de naam van God wel voor, want zijn naam betekent ‘mijn God is Koning’. Hij belijdt in de betekenis van zijn naam God als Koning, maar erkent Hem in de praktijk van zijn leven niet als Koning.

Dan wordt de naam van zijn vrouw genoemd: Naomi. Die naam betekent ‘mijn vreugde’ of ‘mijn liefelijke’. Ze zal een stralende vrouw zijn geweest. Door alles wat ze zal meemaken, zal dat dramatisch veranderen. Ze laat zich later ‘Mara’ noemen, vanwege de bitterheid die ze op haar levensweg heeft ervaren (*vers* 20). Mara betekent ‘bitterheid’.

Ook de namen van zijn zonen worden vermeld en hebben ook een betekenis. Machlon betekent ‘ziek’ en Chilion betekent ‘wegkwijnen’. Is hieruit misschien iets op te maken over de geestelijke toestand waarin Elimelech verkeert wanneer de jongens geboren worden? Uit het geven van een naam blijkt iets van het geloof van de ouders. Het lijkt erop dat Elimelech God ziet als Iemand Die alleen maar moeite en verdriet geeft. In dat licht gezien is het begrijpelijk dat hij snel de benen neemt als de honger begint te knagen.

Het lijkt er overigens niet op dat hij deel uitmaakt van een grote groep die evenals hij door honger gedreven Bethlehem verlaat, op zoek naar voedsel. Er is een aanwijzing dat hij nog geen honger lijdt als hij vertrekt.

Naomi zegt namelijk later, als ze weer terug is gekomen, dat ze “vol” is weggegaan (*vers 21*). In elk geval is de vlucht naar Moab niet ingegeven door geloof, maar door berekening. Als allen zo hadden geredeneerd, zou er in Bethlehem niemand zijn overgebleven. Door de hele geschiedenis heen blijkt duidelijk hoezeer dit gezin door eigenmachtig handelen alles heeft verspeeld, zodat elke zegen die het nog krijgt, overduidelijk als een genadebewijs van God komt.

Zoals Elimelech de betekenis van zijn naam niet meer in de praktijk erkent, erkent hij ook niet langer de betekenis van de naam Bethlehem-Juda. Bethlehem betekent ‘broodhuis’. Juda betekent ‘lofprijzing’. In plaats van de HEERE te vragen waarom Hij geen brood geeft, trekt Elimelech met zijn gezin naar Moab. Alsof hij zich op deze manier aan de tucht van God kan onttrekken. Omdat hij de HEERE niet vraagt waarom er hongersnood is, vraagt hij de HEERE ook niet waar hij het beste heen kan gaan. Zijn vertrek betekent ook dat zijn lofprijzing verdwijnt.

Moab is het land van zijn eigen keus. In die keus heeft hij zich alleen laten leiden door de vraag, waar dan wel brood is. Hij trekt naar de vlakten van Moab omdat hij meent daar te vinden wat hij in Bethlehem mist. Hij ruilt de tucht van de HEERE in voor het brood van Moab.

Moab staat bekend om zijn hoogmoed en luiheid (*Js 16:6; Jr 48:11*). Moab is een vijand van Gods volk die heeft getracht een vloek over Gods volk te brengen (*Nm 22:1-7*). Bij zo’n vijand zoekt Elimelech zijn toevlucht. Daarmee brengt hij schande over Gods Naam. Wie zijn belijdenis geen eer aandoet, maakt Gods Naam te schande.

Wij hebben gehoord van de trots van Moab, [dat] zeer hoogmoedig is, van zijn hoogmoed, zijn trots en zijn overmoed; zijn holle praat is niet gepast! (Js 16:6)

Moab is vanaf zijn jeugd zonder zorgen geweest, en heeft [als wijn] op zijn droesem stilgelegd. (Jr 48:11)

Maar hoe reageren wij op beproeving, ziekte, moeiten en dergelijke? Willen we die ontvluchten of vragen we ons af welke les de Heer ons ermee wil leren? Nemen we bij ziekte eerder de toevlucht tot een geneesmiddel of een dokter dan tot God? Zeker mogen we een geneesmiddel of een dokter gebruiken, maar wat is onze eerste actie? En als we financieel krap zitten? Denken we dan eerst aan de Heer of zoeken we zelf eerst naar mogelijkheden om dit probleem op te lossen?

Als we in beproevingen komen, behoort onze eerste actie een onderzoek van ons eigen hart te zijn. Dan zijn we in Gods licht en zien we ook welke oplossing Hij geeft. Als ons zegen wordt onthouden, willen we die dan door eigen inspanning zien te krijgen of gaan we naar de Heer om Hem te vragen of er dingen zijn die Zijn zegen tegenhouden? We zijn geneigd de moeilijkheden te ontlopen en zoeken de kortste route naar geluk.

In geestelijk opzicht kunnen we in Bethlehem een beeld zien van een plaatselijke gemeente waar de Heer Jezus als het brood van het leven centraal staat. Het kan gebeuren dat in een plaatselijke gemeente het geestelijk leven wegwijnt. Ieder lid van de gemeente is daarvoor verantwoordelijk, want de gemeente vorm je samen. De schuld moet niet te vlug bij een ander worden gezocht. Weggaan is de weg van de minste weerstand. En als je toch weggaat, waar kom je dan terecht? Niet in Egypte, een beeld van de wereld. Nee, je geeft je geloof niet prijs. Je komt in Moab terecht. Dat is niet de wereld, maar een gebied tussen de wereld en de gemeente.

Moab stelt in geestelijk opzicht een gebied voor waar je lekker relaxed – Moab is een beeld van gemakzucht! – christen kunt zijn, zonder je druk te maken over je verantwoordelijkheden in de gemeente. Soms gaat het wel over Jezus, maar Zijn gezag is ver te zoeken. Hij is een goed voorbeeld, maar Hij moet niet dichterbij komen en voorgesteld worden als Iemand Die alle gezag over je leven heeft. Steeds vaker hoor je alleen over ‘God’ spreken. ‘God’ klinkt lekker algemeen. Het staat iedereen vrij om in te vullen wie of wat je met God bedoelt.

Wie werkelijk God als Vader kent, heeft de Heer Jezus lief (Jh 8:42a) en eert Hem. Het is zelfs onmogelijk God te eren als de Zoon niet wordt geëerd: “Wie de Zoon niet eert, eert de

Jezus zei tot hen: Als God uw Vader was, zou u Mij liefhebben, want Ik ben van God uitgegaan en gekomen. (Jh 8:42a)

Vader niet Die Hem heeft gezonden” (Jh 5:23b). In ‘Moab’ staat in de geloofsbeleving niet de Zoon centraal, maar of je ergens een lekker gevoel van krijgt. Dat krijg je in ‘Bethlehem’ niet en dat krijg je in ‘Moab’ wel.

Trouwen met Moabitische vrouwen | verzen 3-4

3 Elimelech, de man van Naomi, stierf, en zij bleef achter met haar twee zonen.
4 Die namen voor zich Moabitische vrouwen. De naam van de ene was Orpa en de naam van de andere Ruth. En zij bleven daar ongeveer tien jaar.

Waar Elimelech dacht te overleven, daar sterft hij. Hij had plannen om er als vreemdeling te blijven en na verloop van tijd weer naar het land van God terug te keren, maar Moab wordt zijn graf. Veel mensen maken plannen. Ze gaan met pensioen en willen dan gaan genieten. Vaak houden ze geen rekening met de dood die plotseling zijn tol kan eisen.

Bij Elimelech is er nog een ander aspect en dat heeft te maken met de betekenis van zijn naam. Bij iemand die Moab als leefgebied kiest, verdwijnt het gezag van God uit zijn leven. Elimelech betekent immers 'mijn God is Koning'? Naomi en de beide kinderen blijven achter op de plaats waar Elimelech hen mee naar toe heeft genomen. Het overlijden van haar man brengt Naomi er niet toe naar Bethlehem terug te keren. Ze blijft waar ze is. Daardoor gebeurt, wat Elimelech niet zal hebben gewild en wat Naomi niet kan tegenhouden: de twee zonen trouwen met Moabitische vrouwen. Machlon trouwt met Ruth (*Ru 4:10*) en Chiljon met Orpa.

Het is het natuurlijke gevolg van de weg die Elimelech is gegaan. Zijn weg voerde van God af en dat is een weg die je nooit alleen gaat. Altijd gaan er anderen met je mee die weg op. Elimelech heeft de dingen van de wereld gezocht, zijn zonen zoeken de wereld zelf. Het is niet duidelijk hoe oud Machlon en Chiljon zijn op het moment dat hun ouders hen hebben meegenomen naar Moab. Wat wel duidelijk is, is dat zij hun bestaan in Moab hebben opgebouwd. Elimelech heeft er nog over gedacht om terug te gaan, voor zijn zonen bestaat die gedachte niet. Het beetje geloof dat hun vader nog bezat, is bij de zonen niet te vinden.

Als ze nog enigszins godsdienstig zijn geweest, dan heeft dat geen rol gespeeld in de keus van hun vrouw. Die kunnen ook gewoon de afgoden blijven dienen. In *vers 15* zegt Naomi tegen Ruth dat Orpa is teruggekeerd naar haar goden en dat zij dat ook maar moet doen. Ook voor het land van God tonen de beide jongens geen enkele interesse, wat ook blijkt uit hun keus voor een Moabitische vrouw. Daarmee geven ze aan dat Gods gebod, "een Ammoniet of Moabiet mag niet in de gemeente van de HEERE komen" (*Dt 23:3a; vgl. Ne 13:1-2*), voor hen geen betekenis heeft.

Er is met het oog op het huwelijk van de twee zonen als leden van Gods (aardse) volk met vrouwen die de afgoden dienen nog wel een praktische toepassing te maken. Als een lid van Gods (hemelse) volk, de gemeente,

een gelovige dus, trouwt met iemand van de wereld, is er sprake van een ongelijk juk. Tegen een dergelijke verbintenis waarschuwt Gods Woord duidelijk en nadrukkelijk (2Ko 6:14). Als dit toch gebeurt, is het gevolg niet dat de ongelovige zich bekeert, maar dat de gelovige nog ontrouwer wordt aan de Heer. Bij berouw en belijdenis van de zonde die is begaan door het aangaan van dit huwelijk is er wel genade om weer trouw te worden.

Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk. Want welk deelgenootschap hebben gerechtigheid en weteloosheid? Of welke gemeenschap heeft licht met duisternis? (2Ko 6:14)

Uit deze geschiedenis kunnen we ook leren dat het voor ouders een grote verantwoordelijkheid is waar zij hun kinderen mee naar toe nemen. Als voor de ouders de Heer Jezus en de gemeente niet op de eerste plaats staan, is niet te verwachten dat dit voor de kinderen wel het geval zal zijn.

Naomi gaat terug naar Israël | verzen 5-6

5 En die twee, Machlon en Chilion, stierven ook. Zo bleef de vrouw achter, zonder haar twee zonen en zonder haar man. 6 Toen maakte zij zich met haar schoondochters gereed en keerde terug uit de vlakten van Moab, want zij had in het land Moab gehoord dat de HEERE naar Zijn volk omgezien had door hun brood te geven.

Het lijkt erop dat het huwelijksgeluk van Machlon en Chilion slechts kort heeft geduurd. Nog voordat er sprake is van kinderen, sterven ze. Nu is Naomi elke mannelijke steun kwijt. Om zich heen heeft ze niets meer over waar ze nog steun aan heeft. Als ze vooruit kijkt, is er ook geen enkel perspectief. Ze heeft zich met haar man en kinderen op een doodlopende weg begeven en heeft nu het einde van die weg bereikt.

Ze ziet geen uitweg, maar is toch niet helemaal zonder uitweg (2Ko 4:8). Op dit dieptepunt van haar leven, als alles verloren is, ontstaat het verlangen in Naomi om weer naar het land Israël terug te keren. Het ontwaken van dit verlangen is nog niet eens het gevolg van de ellende waarin ze zich bevindt. Omdat ze er nu helemaal alleen voor staat, is er ruimte gekomen voor de HEERE om dit verlangen in haar wakker te maken. Hij laat het gerucht tot haar doordringen dat Hij het land weer brood heeft gegeven.

De HEERE neemt het initiatief. Misschien dat zij na alle ellende – de dood van haar man en haar zonen – helemaal geen behoefte meer had om terug te gaan. Maar de HEERE werkt in haar het verlangen om naar Hem en tot het erfdeel terug te keren. Zo doet Hij dat altijd. Hij bewerkt een verlangen naar Hem en het doen van boete.

Niet zozeer het inzicht dat alles verloren is, doet een mens terugkeren, maar de herinnering aan thuis, zoals ook bij de verloren zoon: *“Toen kwam hij tot zichzelf en zei: Hoeveel dagloners van mijn vader hebben overvloed aan broden, en ik verga hier van honger. Ik zal opstaan en naar mijn vader gaan en tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, ik ben niet meer waard uw zoon te heten; maak mij als een van uw dagloners”* (Lk 15:17-19). Het is het verlangen naar wat God kan geven.

Als we als christenen zijn afgedwaald van God en de plaats waar Hij zegen geeft, zullen we eerst tot de erkenning moeten komen dat we niet hebben gevonden wat we hebben gezocht. Het zoeken van bevrediging van onze verlangens los van de Heer Jezus en de weg die God ons naar Hem toe toont, loopt na kortere of langere tijd altijd op ontgoocheling uit. Pas dan komt er weer ruimte voor Gods Geest om in ons het verlangen te werken naar alles wat God ons in Christus aan geestelijke zegeningen heeft gegeven. Het ontstaan van dit verlangen is de eerste stap op weg naar herstel van het genot van de zegen.

Naomi en haar schoondochters | verzen 7-13

7 Daarom trok zij weg uit de plaats waar zij geweest was, en haar twee schoondochters [gingen] met haar [mee]. Toen zij op weg gegaan waren om terug te keren naar het land Juda, 8 zei Naomi tegen haar twee schoondochters: Ga heen, keer terug, ieder naar het huis van haar moeder. Moge de HEERE jullie goedertierenheid bewijzen, zoals jullie die bewezen hebben aan hen die gestorven zijn, en aan mij. 9 Moge de HEERE jullie geven dat jullie rust vinden, ieder in het huis van haar man. Toen zij hen kuste, begonnen zij luid te huilen. 10 En zij zeiden tegen haar: Voorzeker, wij keren met u terug naar uw volk. 11 Maar Naomi zei: Keer terug, mijn dochters! Waarom zouden jullie met mij meegaan? Heb ik nog zonen in mijn lichaam, die jullie tot mannen zouden kunnen worden? 12 Keer terug, mijn dochters! Ga heen, want ik ben te oud om een man te hebben. Al zou ik zeggen: Ik heb hoop, [en] al zou ik zelfs in deze

nacht een man hebben, ja zelfs zonen baren, 13 zouden jullie dan wachten tot zij groot geworden waren? Zou dat jullie er dan van weerhouden om een man te hebben? Nee, mijn dochters, want het is voor mij veel bitterder dan voor jullie: de hand van de HEERE is tegen mij uitgestrekt.

Na de voorgeschiedenis in de vorige verzen begint nu het eigenlijke verhaal. Dit verhaal wordt hoofdzakelijk in de vorm van gesprekken gegeven. Meer dan driekwart van het boek bestaat uit gesprekken. Het eerste gesprek begint in *vers 8*. De aanleiding is de terugkeer van Naomi naar het land Israël. Daarmee geeft ze toe aan het verlangen dat de HEERE in haar hart heeft gewerkt. Ook daarin lijkt ze op de verloren zoon die na zijn herinnering aan thuis opstaat en gaat (*Lk 15:20a*).

En hij stond op en ging naar zijn vader. (Lk 15:20a)

Als ze uit Moab vertrekt, gaan haar beide schoondochters met haar mee. Ze zijn zich op de een of andere manier aan Naomi gaan hechten. De jonge vrouwen zijn geen lichtzinnige vrouwen. Hoewel ze vrij zijn om met iemand anders te trouwen, willen ze toch bij Naomi blijven. Als ze eenmaal op weg zijn, denkt Naomi er ineens aan dat er voor haar schoondochters geen toekomst is weggelegd in het land waar zij heen gaat. Zij wil niet dat ze meegaan en zegt hun dat ze maar terug moeten gaan. Door hun Moabitische nationaliteit hebben zij geen toekomst in haar land. Ze moeten maar teruggaan "*ieder naar het huis van haar moeder*". Daar hebben ze hun goddeloze opvoeding genoten en van daaruit moeten ze maar een nieuw leven beginnen.

Naomi heeft geen zicht meer op de God van Israël, de enige, ware God. Haar schoondochters zijn door hun huwelijk met Hem in verbinding gekomen. Al zal er van Hem niet veel te zien zijn geweest, toch moet er iets zichtbaar zijn geweest. Naomi is echter verbitterd geworden, en voor de vrouwen is het leven met haar jongens op een grote teleurstelling uitgelopen. Kan ze nog warm lopen voor die God? Kan ze haar schoondochters met warmte vertellen over die God? Ze raadt hun aan dat ze maar moeten hertrouwen en kinderen krijgen. Op die manier zullen ze "*rust vinden, ieder in het huis van haar man*", zo meent Naomi.

Dat betekent dat Naomi hen terugstuurt naar de wereld waar voor de ware God geen plaats is. Het kan zijn dat ze dat doet omdat ze zeer te-

leurgesteld is in God. Zij gaat dan wel terug naar haar geboorteland, maar dat is omdat ze innerlijk weet dat ze daar thuishoort en niet zozeer uit een verlangen naar de HEERE. Ze moet de HEERE opnieuw leren kennen. Nu ze gehoord heeft dat er weer voedsel in Israël is, ziet ze geen reden meer om in Moab te blijven.

Hoewel ze teleurgesteld is in de HEERE, geeft ze haar schoondochters toch Zijn zegen mee. Hieruit blijkt dat ze, ondanks teleurstelling, toch aan Hem vasthoudt. Tegelijk blijkt dat haar gedachten over Hem warrig zijn. Haar uitspraak klinkt vroom en haar wens is oprecht, maar het is een onmogelijkheid, want hoe kan de HEERE een leven in afgoderij zegenen?

Deze vermenging is vaak aanwezig bij iemand die is afgedwaald en wel weer op de weg terug is, maar nog niet hersteld is in de gemeenschap met de Heer. Vanuit het verleden is er een zekere kennis van de Heer, maar er is geen duidelijkheid meer over de voorwaarden die verbonden zijn aan een leven in gemeenschap met Hem. Gelukkig heeft de Heer geduld met iemand die vanuit de duisternis terug is op de weg naar het licht. Hij zal het licht steeds helderder laten schijnen (*Sp 4:18*). Dat zal in het leven van Naomi blijken.

*De onverstandigen erven dwaasheid,
maar de schranderen omringen zich met kennis.
(Sp 4:18)*

In de weg die Naomi vanuit de duisternis naar het licht gaat, zien we ook de weg die Israël in de toekomst zal gaan. Vanuit de duisternis van de grote verdrukking zal voor het overblijfsel het licht opgaan als zij oog in oog komen te staan met hun eens door hen verworpen Messias. Voor hen zal de dag aanbreken waarop de Messias als “*de Zon der gerechtigheid*” helder zal stralen (*Ml 4:2*).

Het getuigenis dat Naomi van haar schoondochters geeft, is mooi en om jaloers op te worden. De beide vrouwen hebben hun mannen liefgehad en ze hebben ook van Naomi gehouden. Er zijn ook vandaag mensen die, hoewel ongelovig, zich met toewijding inzetten voor goede familiebetrekkingen. Dat is prijzenswaardig en zal zeker gezegend worden door de Heer. Als mensen welke instelling van de Heer dan ook in acht nemen, heeft dat een weldadige uitwerking op de onderlinge verhoudingen. Met het loslaten van of zelfs bewust breken met de door God ingestelde familiebanden verkilt het klimaat van de omgang tussen de mensen onderling.

Naomi laat met haar voorstel zien dat haar geloofsleven nog op een laag pitje staat. Ze is wel op de weg terug naar de HEERE, maar ze is nog lang niet zover dat ze ook anderen kan helpen om die weg te vinden en te gaan. Er is niets waardoor ze hen kan aanmoedigen de HEERE te zoeken. Integendeel, ze ontmoedigt haar schoondochters met haar mee te gaan.

Een paar keer noemt ze de Naam van de HEERE, maar dat kan niet verhehlen dat ze uiteindelijk haar schoondochters wil terugsturen naar hun afgeden (*vers 15*). Zou ze zich schamen om met twee Moabitische schoondochters in Bethlehem aan te komen? Ze kan zich voorstellen wat de mensen zullen denken. Nee, ze kunnen niet mee.

Als een gelovige is afgedwaald, lijdt hij schade aan zijn eigen ziel. Wie buiten de gemeenschap met God leeft, kan ook voor anderen geen hulp zijn om Hem te vinden. Een afgedwaalde gelovige is eerder een struikelblok dan een hulp voor iemand om de Heer te vinden. Een dergelijk leven is geen getuigenis voor de Naam van de Heer. Het christelijk getuigenis is verkild en spreekt niet meer aan omdat de christenen opgaan in het najagen van eigen belangen. Christus staat niet centraal, maar het eigen ik.

Christenen die zo leven, kunnen alleen tegen anderen zeggen dat ze maar moeten blijven waar ze zijn. Hun eigen leven met Christus straalt niets uit. De teleurstellingen die ze hebben ervaren in hun weg van afwijking en de verbittering die dat tot gevolg heeft, zijn ze nog niet te boven. Pas als de ziel helemaal is hersteld in de gemeenschap met de Heer en al het verkeerde is beleden, kan er weer een duidelijk getuigenis gegeven worden.

Als Naomi is uitgesproken, kust ze haar schoondochters ten afscheid. Het maakt alleen maar heftige emoties bij haar schoondochters los, gehecht als ze zijn aan hun schoonmoeder. Onder tranen verzekeren zij haar dat zij met haar willen meegaan naar haar volk. Het is bijna niet te begrijpen, maar in plaats van toe te stemmen, doet Naomi opnieuw verwoede pogingen hen van hun voornemen af te houden. De eerste keer heeft ze gewezen op hun afkomst en de toekomst in hun eigen land (*vers 8*). Bij de tweede poging wijst ze erop dat er niets meer is wat hen aan haar bindt en dat er ook voor de toekomst geen verandering in zit.

Ze maakt duidelijk dat de vrouwen van haar geen enkele bijdrage aan een voor hen zinvol leven hoeven te verwachten. Ze verklaart elke hoop daar-

op ongegrond. Het is trouwens voor haar allemaal nog veel erger dan voor hen, want zij heeft te maken met een God Die tegen haar is. Het is alsof ze daarmee tegen haar schoondochters zegt: 'Met zo'n God kun je maar beter niet te maken hebben.'

Zo geeft ze een heel verkeerd beeld van de HEERE. Ze geeft Hem de schuld van al haar moeilijkheden. Alsof het Zijn hand is die haar naar Moab heeft gebracht en niet de eigenwillige keus van haar en haar man. Dat God een God vol goedheid en genade is, ook voor vreemdelingen, komt niet bij haar op.

De keus van Orpa en Ruth | verzen 14-15

14 Toen begonnen zij opnieuw luid te huilen. En Orpa kuste haar schoonmoeder, maar Ruth klampte zich aan haar vast. 15 Daarom zei zij: Zie, je schoonzuster is teruggekeerd naar haar volk en naar haar goden. Keer ook terug, je schoonzuster achterna.

Dan zien we hoe God in Zijn soevereiniteit de aanhoudend verkeerde voorstelling van zaken van Naomi gebruikt om het geloof van Orpa en Ruth te testen. Haar ontmoedigingen maken de toestand van het hart van ieder van hen openbaar. De afwegingen worden gemaakt en de beslissing valt. Beide vrouwen huilen opnieuw, maar nu klinkt het niet meer uit de mond van allebei dat ze met Naomi mee zullen gaan naar haar volk (*vers 10*). Orpa kiest ervoor terug te gaan en volgt de slechte raad van Naomi op. Zij kijkt niet verder dan het leven op aarde. Haar ontbreekt het geloof waardoor een mens verder en dieper kijkt dan naar wat oppervlakkig waarneembaar is.

Orpa geeft Naomi uitingen van liefde door haar te kussen; Ruth geeft Naomi haar hart. Het geloof dat bij Orpa ontbreekt, is bij Ruth aanwezig. Het is merkwaardig hoezeer Ruth door Naomi is aangetrokken. Dat kan alleen omdat zij in het leven van Naomi toch de aanwezigheid van God heeft gezien. Ruth heeft dieper gekeken dan de ellendige toestand waarin Naomi is terechtgekomen. Ze kijkt zelfs door de woorden heen die Naomi spreekt en die haar van God moeten afhouden.

Het geloof van Ruth wordt er des te zuiverder door. Ze gelooft niet om of vanwege Naomi, maar ondanks Naomi. Het is toch immers diep tragisch

dat Naomi Ruth nog eens zegt dat ze haar schoonzuster achterna moet gaan naar haar volk en haar goden! Het geloof van Ruth ziet echter dwars door alles heen achter Naomi een God Die ze ook als haar God wil leren kennen omdat dit de enige en ware God is. Daarom keert ze zich niet van Naomi af, maar klemt ze zich juist aan haar vast.

Orpa kijkt naar dat, waaruit ze is weggegaan en daarom keert ze terug. Ruth ziet uit naar waar ze heen gaat en daarom gaat ze mee. Ze gaat in geloof. Zij hoort bij hen van wie geschreven staat: *“En als ze terugdenken aan dat waaruit zij weggetrokken zijn, zouden zij tijd hebben terug te keren; maar nu verlangen ze naar een beter, dat is een hemels [vaderland]”* (Hb 11:15-16a). Voor het ongeloof is dat onbegrijpelijk, want alle omstandigheden zijn tegen haar.

De ‘geloofsbelijdenis’ van Ruth | verzen 16-17

16 Maar Ruth zei: *Dring er bij mij niet langer op aan u te verlaten en terug te gaan, bij u vandaan. Want waar u heen gaat, zal ik ook gaan, en waar u overnacht, zal ik overnachten. Uw volk is mijn volk en uw God mijn God.*
17 *Waar u sterft, zal ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEERE mag zó en nog veel erger doen: voorzeker, [alleen] de dood zal scheiding maken tussen mij en u.*

Ruth verklaart dat ze bij Naomi zal blijven. Ze heeft bij Naomi iets gezien wat haar hart heeft geraakt. Wat haar beslissing allemaal voor gevolgen voor haar heeft, weet ze niet, maar haar keus staat vast. Ze vraagt Naomi om er niet langer op aan te dringen van haar weg te gaan. Ze is vastbesloten om overal te zijn waar Naomi is en gemeenschap met haar volk en haar God te hebben. Daar brengt het geloof toe.

In een zevental uitspraken geeft ze aan dat ze niet slechts als vreemdeling in het land van Naomi wil zijn, maar dat ze zich er voor altijd aan wil verbinden. Het is een geloofsbelijdenis die grote indruk op ons moet maken. Er blijkt een gezindheid van het hart uit die ons tot jaloersheid brengt. We kunnen dit toepassen op onze gehechtheid aan de Heer Jezus en onze medegelovigen en op ons verblijf in de wereld.

1. *“Waar u heen gaat, zal ik ook gaan, ...”* Dit duidt op een onvoorwaardelijk volgen. Is het niet de wens van iedere gelovige die de Heer Jezus liefheeft om Hem onvoorwaardelijk te volgen (*vgl. Op 14:4b*)?
2. *“... en waar u overnacht, zal ik overnachten.”* Door de verwerping van de Heer Jezus is het nacht in de wereld. Daarin bevindt de gelovige zich (*Rm 13:11-14; 1Th 5:4-7; Jh 13:30*). Maar in het hart van de gelovige schijnt de morgenster (*2Pt 1:19*) als voorbode van de dag die zal aanbreken wanneer de Heer Jezus als de Zon der gerechtigheid zal schijnen (*Ml 4:2*).
3. *“Uw volk is mijn volk ...”* Ze verklaart zich een met het volk van Naomi, al is dat volk nog zo ontrouw. Ze zoekt niet zelf de mensen uit met wie ze zich wil verbinden. Ook voor ons, die tot de gemeente behoren, is het belangrijk te beseffen dat wij niet zelf onze broeders en zusters hebben uitgezocht, maar dat de Heer ze heeft gegeven.
4. *“... en uw God mijn God.”* Bovenal kiest ze voor de God van Naomi. Hiermee zegt ze de afgoden van Moab definitief vaarwel.
5. *“Waar u sterft, zal ik sterven, ...”* Haar gehechtheid is zo groot, dat ze niet alleen in het leven van Naomi wil delen, maar dat ze ook de dood met haar wil delen. Dit is een bewijs van ware verbondenheid. Voor ons geldt dat we met Christus gestorven zijn. De plaats van onze dood is het kruis. Echte gehechtheid aan elkaar wordt werkelijkheid naar de mate dat we persoonlijk waarmaken dat ik met Christus gekruisigd ben (*Gl 2:20*). Dat betekent het einde van een egoïstisch leven.
6. *“... en daar zal ik begraven worden.”* Dit betekent het radicale einde van de band tussen de wereld en de gelovige. Wie begraven is, is uit de wereld verdwenen. Dit wordt in de doop tot uitdrukking gebracht (*Rm 6:4*). Maar begraven heeft ook te maken met de toekomst. Begraven is zaaien. Er wordt begraven met het oog op de opstanding. Begraven worden en opgewekt worden horen bij elkaar (*1Ko 15:4*). Ruth wil, als ze sterft, niet in Moab begraven worden. Waar Naomi begraven wordt, daar wil zij worden begraven, want daar zullen ze samen ook opstaan om te leven in de beloofde zegen.
7. *“... voorzeker, [alleen] de dood zal scheiding maken tussen mij en u.”* Ruth trekt de volle consequentie uit al haar voorgaande uitspraken. Het

enige wat op aarde scheiding tussen haar en Naomi zal kunnen brengen, is de dood. Ze spreekt niet over enige verwachting die zij van haar schoonmoeder heeft. Ze stelt geen voorwaarden aan haar gehechtheid aan Naomi. Haar verbondenheid aan Naomi is een bewijs van geloof dat verder ziet dan wat in een lid van Gods volk zichtbaar wordt van God.

De zeven uitspraken die Ruth doet, kunnen we onderverdelen in een groep van vier en een groep van drie. De eerste vier uitspraken hebben te maken met de weg van geloof in een wereld waar het nacht is, maar waar ook Gods volk aanwezig is en waar God Zelf onze hulp is. De laatste drie uitspraken hebben alle te maken met de dood. Als er rekening wordt gehouden met de dood, krijgt het vlees, het eigen ik, niet de kans zich te laten gelden.

Alleen door hen die gestorven en begraven zijn, kan het echte leven worden geleefd. Alleen de lichamelijke dood maakt een einde aan dit leven op aarde. Ruth wil niet als vreemdeling met Naomi meegaan naar het land van God, om er een poosje te blijven en dan weer terug te gaan naar Moab. Ze wil er eeuwig blijven.

Naomi berust erin dat Ruth meegaat | *vers 18*

18 Toen zij zag dat zij zich vast voorgenomen had met haar mee te gaan, hield zij op tot haar te spreken.

Naomi heeft drie pogingen gedaan om haar schoondochters ervan te weerhouden Moab te verlaten en met haar mee naar Israël te gaan. De eerste poging doet ze in de *verzen 8 en 11* waar ze tegen haar beide schoondochters zegt dat ze naar Moab moeten terugkeren. Ze heeft haar dringende advies ondersteund met voor het verstand begrijpelijke argumenten. Na haar tweede poging, ook ondersteund met een voor het verstand aannemelijke argumentatie (*verzen 12-14*), besluit Orpa terug te keren.

Om Ruth ervan te overtuigen dat ze haar schoonzus moet volgen, doet ze een derde poging (*vers 15*). Die poging ontlokt aan Ruth de schitterende belijdenis van de vorige verzen. Dan geeft Naomi zich gewonnen. Ze doet geen nieuwe poging om Ruth te bewegen terug te keren. De vastbeslotenheid van Ruth heeft haar de mond gestopt.

Vastbeslotenheid of overtuiging van ons geloof doet mensen verstommen in hun tegenwerpingen. Er is geen sprake van een eigenzinnig vasthouden aan een eenmaal ingenomen standpunt. De vastberaden houding van Ruth laat tegelijk een nederige gezindheid zien. Een nederige opstelling doet geen afbreuk aan vastbeslotenheid, maar geeft er juist extra kracht aan. Bij de Heer Jezus is dat op volmaakte wijze te zien.

Naomi en Ruth komen in Bethlehem | *verzen 19-22*

19 Zo gingen zij samen [verder], tot zij in Bethlehem kwamen. En het gebeurde, toen zij Bethlehem binnenkwamen, dat de hele stad over hen in rep en roer raakte, en [de vrouwen] zeiden: Is dit Naomi? 20 Maar zij zei tegen hen: Noem mij niet Naomi, noem mij Mara, want de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan. 21 Ik ging vol weg, maar de HEERE heeft mij leeg laten terugkeren. Waarom zou u mij Naomi noemen, nu de HEERE tegen mij getuigd heeft en de Almachtige mij kwaad gedaan heeft? 22 Zo keerde Naomi terug, en met haar Ruth, de Moabitische, haar schoondochter. Zij keerde uit de vlakten van Moab terug. En zij kwamen in Bethlehem, aan het begin van de gersteoogst.

Naomi en Ruth gaan samen op weg naar Bethlehem. Het is aannemelijk dat Ruth onderweg aan haar schoonmoeder heeft gevraagd hoe het leven in Bethlehem vroeger was. Oude herinneringen zullen bij Naomi naar boven zijn gekomen. Misschien heeft ze gesproken over Gods zorg voor Zijn volk. Mogelijk heeft ze ook verteld over het vertrek van het gezin uit Bethlehem en waarom ze eruit zijn weggegaan. Ze zal dat in Moab misschien ook wel eens hebben verteld, maar nu spreekt het allemaal des te meer tot het hart van Ruth. Ze zijn immers op weg naar Bethlehem, met de mooie betekenis 'broodhuis'? Binnenkort zal ze er zijn! Voor Ruth zal het een eerste kennismaking zijn, waarnaar ze vol verwachting uitzielt.

Bij Naomi zullen andere gevoelens de boventoon hebben gevoerd. Dat blijkt ook wel uit de eerste woorden die ze in Bethlehem spreekt. Het zijn woorden als reactie op wat de vrouwen zeggen die haar van vroeger kennen. Ze zal benieuwd zijn geweest hoe het er uitzielt, of er veel veranderd is tijdens haar afwezigheid. Nog benieuwder zal ze geweest zijn hoe de mensen van de stad op haar terugkeer reageren.

Die reactie mag er zijn. Er gaat een golf van opwinding door de stad. Haar terugkeer in het volk van God brengt de hele stad in opschudding. Het gaat van mond tot mond. De vrouwen die haar van vroeger kennen, zien in deze Naomi wel iemand die aan de Naomi van vroeger doet denken, maar ze is toch niet meer dezelfde. Zo gerespecteerd als ze vroeger was, zo armzalig loopt ze er nu bij.

We kunnen nog een les trekken uit de reactie van de stad op de terugkeer van Naomi. Als we dit vergelijken met de terugkeer in de gemeente van iemand die is afgedwaald, hoe is dan onze reactie? Doet het ons iets? Het kan een schok teweegbrengen. De vraag is wel of dit van vreugde of van schrik is. Een afgedwaalde die met berouw terugkeert, behoort door ons te worden opgenomen met de verzekering van onze liefde (2Ko 2:6-8).

Voor zo iemand is deze straf genoeg, die door de velen [uitgeoefend] is, zodat u integendeel veeleer moet vergeven en vertroosten, opdat zo iemand niet door de overmatige droefheid wordt verslonden. Daarom spoor ik u aan, dat u hem van [uw] liefde verzekert. (2Ko 2:6-8)

Als de vrouwen haar naam uitspreken, een naam die 'mijn vreugde' of 'mijn lieflijke' betekent, komt ze in verzet. Ze hoeven haar niet meer bij die naam te noemen. Voor haar is het leven geen vreugde meer, het is niet meer lieflijk. Ze ervaart ook niet dat de HEERE haar lieflijk vindt. Ze moeten haar maar anders gaan noemen, "Mara", dat betekent 'bitterheid'. Door haar afwijking is ze het goede zicht op de HEERE en Wie Hij voor haar wil zijn, kwijtgeraakt. Daardoor schrijft ze de HEERE ongerijmde dingen toe. Ze beschuldigt Hem ervan dat Hij, de Almachtige, haar "grote bitterheid" heeft aangedaan.

God heeft Zich eens aan Abraham als "God, de Almachtige" (Gn 17:1) bekendgemaakt. Op grond van die Naam heeft God Zijn verbond van zegen met Abraham gesloten. Naomi noemt die Naam echter niet omdat ze Zijn zegen heeft ervaren, maar omdat Hij haar bitterheid heeft aangedaan. De Almachtige is niet vóór haar, maar tégen haar. Hij heeft haar geen goed, maar kwaad gedaan. Zijn almacht is haar niet tot troost en versterking geweest, maar is naar haar gedachten de oorzaak van haar ellende.

Wel erkent ze dat zij zelf ("ik", met nadruk) weggegaan is. Het was haar eigen initiatief. Ze ging vrijwillig, zonder dat ze ertoe gedwongen werd en ze ging ook "vol". Ook erkent ze dat de HEERE haar heeft doen terugke-

ren. Ze is niet teruggekeerd omdat ze dat wilde, maar omdat de HEERE haar daartoe innerlijk heeft gedrongen. Dat gebeurde toen ze “leeg” was. Eigenwilligheid deed haar weggaan, genade bracht haar terug. Ze is op weg naar herstel, maar ze is nog niet volledig hersteld. Herstel is een proces. De tucht moet een volle uitwerking hebben.

Waar de weg van herstel is ingezet, zijn de eerste resultaten van de volle oogst zichtbaar. Het is dan ook veelzeggend dat ze “aan het begin van de gersteoogst” in Bethlehem komen. Dat wil zeggen dat het volk bezig is de eerstelingsgarve van het veld te halen na het Pascha. De eerstelingsgarve spreekt van de opstanding van Christus. Op dat moment keren ze terug. Het geloof mag dat zien. Herstel vindt plaats op deze grondslag.

De opstanding van Christus is het bewijs dat Zijn werk van verzoening volmaakt door God is aanvaard. Daardoor is er voor iedereen die is afgedwaald mogelijkheid tot herstel. Het ‘begin van de oogst’ houdt de belofte van de hele oogst in. Het begin van herstel houdt de belofte van een volledig herstel in.

De opstanding van Christus houdt ook een belofte in. Hij is “als Eersteling” (1Ko 15:23) opgestaan van allen die ontslapen zijn. Zijn opstanding belooft de opstanding van allen die van Christus zijn. De volle oogst van Zijn werk zal zichtbaar worden als Hij te midden van al de Zijnen op aarde zal verschijnen om Zijn vrederijk op te richten. Ondanks al ons falen mogen we daar ons oog op richten.

Ruth 2

Boaz | vers 1

1 Nu had Naomi een bloedverwant van de kant van haar man, een zeer vermogend man, uit het geslacht van Elimelech, en zijn naam was Boaz.

Direct na het tafereel van het begin van de gersteoogst aan het einde van het vorige hoofdstuk (*Ru 1:22*) wordt de aandacht op Boaz gevestigd. Hij is de tweede man om wie het in dit boek gaat. De eerste man, Elimelech, heeft gefaald. Hij heeft de plaats van zegen verlaten en vloek over zijn nageslacht gebracht. De tweede man is niet zwak, maar machtig en hij herstelt alles waarin de eerste man heeft gefaald.

Deze eerste en tweede man zijn een beeld van de eerste mens en tweede Mens, de eerste Adam en de laatste Adam (*1Ko 15:45,47*). In de eerste Adam zijn alle mensen gestorven; in Christus, de laatste Adam, worden zij die met Hem verbonden zijn, levend gemaakt. Naomi was eerst verbonden met de eerste man. Daarmee bleek de dood verbonden te zijn. Nu komt er een verbinding met de tweede man tot stand, niet door haar, maar door Ruth.

Zo staat er ook geschreven: 'De eerste mens, Adam, [werd] tot een levende ziel'; de laatste Adam tot een levendmakende geest. (1Ko 15:45)

De eerste mens is uit [de] aarde, stoffelijk, de tweede Mens is uit [de] hemel. (1Ko 15:47)

Daarmee bleek de dood verbonden te zijn. Nu komt er een verbinding met de tweede man tot stand, niet door haar, maar door Ruth.

Naomi lijkt te zijn vergeten dat hij er is. Daarom is er bitterheid in haar hart. Bij ons is er ook vaak bitterheid omdat we vergeten dat er Iemand is Die ons kan helpen. Maar de Heilige Geest wijst op Hem, zoals Hij hier wijst op Boaz.

De naam Boaz betekent 'in hem is kracht'. Hij is een prachtig beeld van de Heer Jezus en wel zoals Hij is in de heerlijkheid, het hemelse land. Voordat hij op het toneel verschijnt, worden er enkele dingen van hem gezegd. In de eerste plaats is hij een bloedverwant van Naomi. Dat past bij het beeld van de Heer Jezus, want de Heer Jezus heeft aan bloed en vlees deelgenomen en is daardoor een 'bloedverwant' van ons geworden (*Hb 2:14-15*). Alleen door aan de men-

Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, opdat Hij door de dood te niet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, en allen zou verlossen die uit vrees voor [de] dood hun hele leven door aan slavernij onderworpen waren. (Hb 2:14-15)

sen gelijk te worden – maar wel zonder de zonde! (Hb 4:15) – kon Hij voor mensen een Verlosser of Losser worden. Verder is hij een zeer vermogend man. Hij heeft ook de middelen om te verlossen.

De vermelding dat hij “uit het geslacht van Elimelech” is, legt nadruk op zijn verbinding met Elimelech. Elimelech heeft de betekenis van zijn naam, ‘mijn God is Koning’, niet waargemaakt. Elimelech is buiten het land gestorven. Hij is een beeld van Israël dat de heerschappij van God op geen enkele wijze heeft erkend. Als gevolg daarvan heeft God hen in Zijn tucht uit hun land laten wegvoeren en doen omkomen. Nu komt er iemand anders die het koningschap van God volledig gestalte geeft. Volmaakt is dat te zien in de Heer Jezus. Alles waarin Israël heeft gefaald, heeft Hij op volmaakte wijze waargemaakt. Hij is vrijwillig in het oordeel en de dood gegaan om de verbroken relatie tussen God en Zijn volk weer te herstellen. Het volk heeft alles verspeeld, maar Christus heeft alles goed gemaakt.

Ruth wil aren gaan rapen | vers 2

2 Ruth, de Moabitische, zei tegen Naomi: Laat mij toch naar de akker gaan en aren rapen achter hem in wiens ogen ik genade zal vinden. En zij zei tegen haar: Ga, mijn dochter.

Ruth neemt het initiatief om aren te gaan rapen. Naomi lijkt nergens toe in staat. Ruth is wel in het land, maar daarmee is ze niet tevreden. Ze verlangt naar voedsel. Daarvoor moet ze aan het werk, ze moet zich gaan inspannen. Een geestelijk verlangen naar Gods Woord zal aanzetten tot een ijverig onderzoeken ervan.

In praktisch opzicht kunnen we ook van Ruth leren. Ze blijft niet thuis zitten wachten tot het werk naar haar toe komt. Ze gaat op zoek naar werk, ze doet er moeite voor het te vinden. Zulk handelen zegent God. Het geldt ook voor het volgen van een opleiding. Ook daar zal God inspanning zegenen. Het gaat erom trouw te zijn in wat van ons wordt verwacht. Wie de wil van de Heer wil doen, wordt door Hem geleid naar de plaats van zegen.

Ruth is zich bewust dat zij van genade afhankelijk is. Ze heeft immers nergens recht op. Maar waar geen rechten zijn en iemand zich dat bewust is, kan er een beroep worden gedaan op de genade. In die gezindheid wil ze

gaan. Ruth zal niet veel hebben geweten van Gods genadige voorzieningen in een geval als dat van haar (*Lv 23:22; Lv 19:9; Dt 24:19*). Omdat haar hart echter is uitgegaan naar de God en het land van Naomi, krijgt het geloof dat in haar is de ruimte om te handelen. Ze had ook thuis kunnen blijven, maar ze gaat in het besef dat ze op de genade een beroep mag doen.

God werkt, maar de mens moet in geloof gaan. Het gaat niet om rechten, maar om genade. Ze zal, als “*de honden*”, genoeg nemen met “*de kruimels die van de tafel van hun meesters vallen*” (*Mt 15:27*). Het gaat haar niet om een veld waar ze aren zal kunnen rapen, maar om een *persoon* die haar in zijn genade zal toelaten op zijn veld. Zo zegt ze dat. Ze zegt dat ze wil “*aren rapen achter hem in wiens ogen ik genade zal vinden*”.

Het initiatief gaat wel van Ruth uit, maar ze handelt niet impulsief en op eigen houtje. Zij bespreekt haar overwegingen met Naomi. Het is goed voor jonge gelovigen om bepaalde initiatieven met geestelijk gezinde oudere gelovigen te bespreken. Naomi bevestigt haar voornemen en ze gaat.

Er is een grote verbondenheid tussen Naomi en Ruth. Naomi stelt het oude Israël voor, maar dan het deel dat tot inkeer komt en dat in Ruth gestalte krijgt. In Ruth openbaart zich het geloof van het overblijfsel. Dit beeld laat de verbinding zien die er is tussen het gelovig overblijfsel in de toekomst en het Israël uit het verleden. Samen stellen zij Gods volk voor, met aan de ene kant de hopeloze situatie als gevolg van de eigen ontrouw en aan de andere kant het ontluikende geloof met afhankelijkheid van Gods genade. God zal al Zijn beloften die Hij in het verleden aan Israël heeft gedaan, aan het overblijfsel in de toekomst in vervulling doen gaan. Het overblijfsel zal zich bewust zijn dat die vervulling hun uit pure genade ten deel zal vallen.

Ruth komt op het veld van Boaz | vers 3

3 Daarop ging zij [op weg], kwam op de akker en raapte [aren] achter de maaiers. En het overkwam haar dat zij op een deel van de akker van Boaz [terecht kwam], die uit het geslacht van Elimelech was.

Ruth heeft geen enkele voorkeur voor het veld waar ze aren kan gaan rapen. Ze zou niet weten op welk veld ze welkom is, of op welk veld de meeste aren liggen. Wat haar betreft, is elk veld goed. Daarom zal ze het eerste het beste veld op zijn gegaan. Dit is ‘toevallig’ het veld van Boaz. Dat

is dan van haar kant bezien. Voor ons, die deze geschiedenis kennen, is het duidelijk dat God dit zo heeft bestuurd. Ook de 'toevallige' ontmoetingen die wij kunnen hebben, ontmoetingen die ons 'overkomen', zijn door God bestuurde gebeurtenissen, waardoor Hij bepaalde voornemens uitwerkt.

Dit zou haar niet overkomen zijn als zij nog onder de afgoden van Moab was. De afgoden van Moab zouden haar niet daarheen hebben gestuurd. Ze is niet op zoek naar de lossers, ze kent hem helemaal niet. Maar de God van Israël, aan Wie ze zich heeft toevertrouwd, is bezig haar in verbinding met Boaz te brengen, zonder dat zij het weet. God leidt blinden op een weg die zij niet kennen (Js

42:16a). Zo maakt Hij Ruth tot een van de ge-

En Ik zal blinden leiden langs een weg [die] zij niet gekend hebben, Ik zal hen doen gaan op paden [die] zij niet gekend hebben.
(Js 42:16a)

vallen waarin Hij een vrouw tot een man brengt. Hij heeft ook Eva tot Adam gebracht.

Ze komt "achter de maaiers" om daar aren te rapen. De maaiers doen een belangrijk werk. Als er geen maaiers waren, viel er niets op te rapen. Het veld zou vol koren kunnen zijn, maar de arme Ruth zou er niets van kunnen nemen. Maaiers stellen ons het opgegroeide koren ter beschikking. Maaiers zijn de mensen die het koren maaien en in schoven samenbinden. Wat zij laten vallen, is voedsel voor de armen. In geestelijk opzicht is het ook zo. Wat zouden wij van de zegeningen weten, als de Heer niet gaven had gegeven (Ef 4:7,11) die de zegeningen kennen en daarvan uitdelen aan hen die tot geloof gekomen zijn?

Het getuigenis over Ruth tot Boaz | verzen 4-7

4 En zie, Boaz kwam uit Bethlehem, en zei tegen de maaiers: De HEERE zij met u! En zij zeiden tegen hem: De HEERE zegene u! 5 Daarop zei Boaz tegen zijn knecht die over de maaiers aangesteld was: Wie behoort deze jonge vrouw toe? 6 De knecht die over de maaiers aangesteld was, antwoordde en zei: Dat is de Moabitische jonge vrouw die met Naomi teruggekeerd is uit het land Moab. 7 Zij zei: Laat mij toch [aren] rapen en verzamelen tussen de schoven, achter de maaiers. Zo is zij gekomen en zij is gebleven van vanmorgen af tot nu toe. Zij heeft bijna niet binnen gezeten.

Dan verschijnt Boaz. In de woorden die hij en zijn maaiers tegen elkaar zeggen bij de begroeting, blijkt de goede relatie tussen hen. Boaz komt uit Bethlehem naar zijn veld. Zijn zegenwens voor zijn maaiers is dat de HEERE met hen zal zijn. Het doet denken aan de woorden “vrede zij u” die de Heer Jezus tegen Zijn discipelen zegt, als Hij na Zijn opstanding te midden van hen verschijnt (*Jh 20:19-23*). Zij doen alles onder Zijn toezicht en zegen. Op hun beurt wensen de maaiers Boaz de zegen van de HEERE toe. Zo wensen al de arbeiders van de Heer Jezus Hem zegen toe vanwege God (*vgl. Ps 20:1-5*).

In praktisch opzicht is deze begroeting tussen een werkgever en zijn werknemers zeldzaam in een maatschappij waar in het algemeen de baas door egoïsme en de ondergeschikten door achterdocht worden geregeerd. Allerlei regelingen kunnen het kwaad wel wat indammen, maar nooit uitsluiten, want de wortel van het kwaad blijft zitten. Pas als de Heer Jezus rechtvaardig zal regeren en de verhoudingen vanuit een vernieuwd denken zullen worden beleefd, zal de situatie zo zijn als hier op het veld van Boaz. Toch worden zowel werkgevers als werknemers die de Heer Jezus kennen, opgeroepen in de geest van deze begroeting met elkaar om te gaan (*Ef 6:5-9*).

Dan vraagt Boaz naar Ruth. Zijn oog is op haar (*vgl. Ps 33:18*). Zij valt hem op als een nieuwe aan-

Zie, het oog van de HEERE is over wie Hem vrezen, op hen die op Zijn goedertierenheid hopen, ... (Ps 33:18)

wezige op zijn veld. Hij schenkt aandacht aan haar, maar laat dat niet direct aan haarzelf merken. Hij vraagt niet *wie* zij is, maar *van wie* zij is: “Wie behoort deze jonge vrouw toe?”. Boaz is geen jongeman meer. In elk geval is hij een stuk ouder dan Ruth, want hij spreekt haar even later als ‘dochter’ aan. Hij is nog steeds niet getrouwd. Daarom vraagt hij wie zij toebehoort, van wie zij is. In bedekte termen vraagt hij daarmee of zij al getrouwd is. Dit past geheel in deze geschiedenis die in de eerste plaats een liefdesgeschiedenis is.

In geestelijk opzicht kan de vraag ook aan ons worden gesteld: ‘Van wie ben je, wie behoort je toe?’ Als de dingen van de wereld ons leven beheersen, zijn wij van de wereld en niet van de Heer.

De knecht vertelt Boaz wie Ruth is en doet verslag van haar bezigheden. Ze is iemand die de vlakten van Moab achter zich heeft gelaten en die van genade afhankelijk wil zijn. Als bewijs van dit laatste haalt de knecht haar uitspraak aan waarmee zij hem heeft gevraagd om aren te mogen rapen en die ook in te zamelen. Dat heeft ze op een nederige manier gedaan, ze heeft geen werk geëist. Zij verlangde ernaar het voedsel van Bethlehem op te rapen en bij elkaar te brengen. Daarvoor heeft zij een plek vlak bij de schoven achter de maaiers gevraagd.

In geestelijk opzicht spreekt dit van het verlangen van een jonge gelovige om in Gods Woord te lezen (aren op te rapen) en de samenhang van de verschillende verzen te zien (inzamelen). Hiervoor zal de jonge gelovige graag in de buurt zijn van gelovigen die deze samenhang al hebben ontdekt en hij zal graag van hen willen leren. Daarom zal hij graag samenkomsten bezoeken waar Gods Woord wordt uitgelegd en hij zal graag commentaren lezen die hem het verband van Gods Woord laten zien.

Boaz spreekt met zijn knecht over Ruth. De knecht over de maaiers is een beeld van de Heilige Geest. Hij spreekt met de Heer Jezus over ons (vgl. Rm 8:26). Als iemand in nederigheid komt om zegen te ontvangen, ziet de

En evenzo komt ook de Geest onze zwakheid te hulp; want wat wij naar behoren zullen bidden, weten wij niet, maar de Geest Zelf bidt voor <ons> met onuitsprekelijke verzuchtingen. (Rm 8:26)

Heer dat, het valt Hem, om zo te zeggen, op. De knecht getuigt van haar dat ze zich helemaal op het werk heeft gericht. Daarom vermeldt hij erbij dat zij iemand is die *“bijna niet binnen gezeten”* heeft, wat waarschijnlijk ziet op het zitten in een hut op het veld om er rust en schaduw te vinden.

Boaz spreekt Ruth aan | verzen 8-10

8 Toen zei Boaz tegen Ruth: U hebt het gehoord, nietwaar, mijn dochter? Ga niet op een andere akker [aren] rapen. Ook moet u hier niet weggaan, maar u moet dicht bij de meisjes blijven [die] voor mij [werken]. 9 Uw ogen moeten op de akker [gericht] zijn die zij aan het maaien zijn en u moet achter hen aan gaan. Heb ik de knechten niet geboden dat zij u niet aanraken? Als u dorst hebt, mag u naar de [water]vaten gaan en drinken van wat de knechten zullen scheppen. 10 Toen wierp zij zich met het gezicht [ter aarde], boog zich naar de grond en zei tegen hem: Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen, dat u naar mij omziet, terwijl ik een buitenlandse ben?

Dan richt Boaz zich tot Ruth. Hij doet dat met gepast respect voor haar houding. Hij overlaadt haar niet met een menigte koren en spreekt er ook niet over dat hij de lossers is. Zijn eerste woorden zijn een bemoediging voor haar om niet naar een ander veld te gaan en het veld waarop ze nu is ook niet te verlaten. Ze is op het goede veld terechtgekomen. Dat veld verlaten zal betekenen dat ze zichzelf tekortdoet. Wat een zegen zal ze daarmee verspelen. Voor ons betekent het om niet weg te gaan van de plaats waar de Heer Jezus is met Zijn zegen.

Verder spoort hij haar aan zich bij zijn meisjes of arbeidsters aan te sluiten. Zij zijn al langer op het veld. Zij weten waar de aren liggen: bij de maaiers. Bij hen moet ze zich ophouden, dat is het goede gezelschap. In beeld spreekt dat ervan dat de Heer Jezus aangeeft dat gemeenschap met andere gelovigen op Zijn veld de wijze is waarop we ons de geestelijke zegeningen eigen kunnen maken. Op deze manier zullen we groeien in het geloof.

Hij wijst haar “op de akker”, dat is zijn hele land. Daarop moeten haar ogen gericht zijn. Zo wijst de Heer Jezus ons erop dat er een grote uitgestrektheid van zegen in het hemelse land klaarligt. Iedere gelovige die ernaar verlangt om al die geestelijke zegeningen te leren kennen die hij “in de hemelse [gewesten] in Christus” (Ef 1:3) bezit, mag die genieten. Die zegen ligt klaar om door ons te worden ingezameld, aar na aar. Willen we die zegen ontvangen, dan moeten we zijn, waar de Heer de zegen uitdeelt. Andere akkers zijn ook goed, maar het zijn niet de akkers van Boaz. Het gaat erom te zijn waar hij is. Hij moedigt haar aan te blijven zoeken. We moeten blijven zoeken in het Woord van God (Js 34:16).

*Zoek het na in het boek van de HEERE en lees:
niet één van hen zal er ontbreken,
zij zullen elkaar niet missen,
want Mijn mond heeft het zelf geboden
en Zijn Geest Zelf zal hen bijeenbrengen.
(Js 34:16)*

Boaz heeft ook iets tegen de knechten gezegd. Hij heeft hun verboden om Ruth aan te raken. Het veld van Boaz wordt gekenmerkt door reinheid. Voor ons betekent het: Houd je handen thuis. Raak niets aan wat niet van jou is (1Th 4:3-8). Houd de verhoudingen zuiver. Houd jezelf rein.

In geestelijk opzicht is een toepassing dat zij die een dienst van de Heer Jezus te doen hebben gekregen, de gelovigen niet aan zichzelf mogen onderwerpen. Ze mogen de gelovigen niet lastigvallen door hen lasten op

te leggen. In plaats daarvan heeft Hij Zijn dienaren een andere opdracht gegeven: ze moeten hun handen gebruiken om dorstige zielen te verkwikken. *“Drinken van wat de knechten zullen scheppen”*, wil zeggen dat we begerig luisteren naar gezond onderwijs uit het Woord door de gaven die de Heer Jezus heeft gegeven. Deze gaven zijn zelf eerst door het Woord verkwikt en hebben dat verzameld en kunnen het daarna doorgeven.

Ruth valt voor Boaz neer. Ze is onder de indruk van zijn genade. Dit bewijs van genade komt voor haar onverwachts. We bidden om genade, en als we die krijgen, bewerkt dat verwondering. Het hart zegt tot de Heer Jezus: *“Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen, dat u naar mij omziet, terwijl ik een buitenlandse ben?”* Dan vertelt de Heer hoe Hij het waardeert als een hart uitgaat naar Zijn zegen. Hij beloont elk vertrouwen op Zijn genade alsof het een verdienste is. Wie tot Hem de toevlucht neemt, wordt beloond. Dat de Heer dit als verdienste aanmerkt, betekent niet dat er iets is waarop wij ons kunnen beroemen. Het is allemaal het gevolg van Zijn werk en genade.

Daarom spreekt Ruth over een betoonde gunst. Ze weet nog niet wat er allemaal nog meer gaat komen, maar haar houding maakt haar ervoor klaar dat meerdere te ontvangen. Ze zal krijgen boven bidden en boven denken.

Boaz vertelt wat hij van Ruth weet | *verzen 11-12*

11 Boaz antwoordde en zei tegen haar: Het is mij allemaal verteld, alles wat u na de dood van uw man voor uw schoonmoeder gedaan hebt, en hoe u uw vader en uw moeder en uw geboorteland hebt verlaten en naar een volk bent gegaan dat u voorheen niet kende. 12 Moge de HEERE uw daad vergelden, en moge uw loon volkomen zijn van de HEERE, de God van Israël, onder Wiens vleugels u gekomen bent om toevlucht te nemen.

In zijn antwoord gaat Boaz niet op de genade in waarvan zij zo onder de indruk is gekomen. Hij spreekt alleen over wat zij heeft gedaan. Hij prijst haar toewijding. Uit het antwoord van Boaz blijkt dat zij geen vreemdeling voor hem is. Eerst vermeldt hij wat zij voor haar schoonmoeder heeft gedaan na de dood van haar man. De dood van haar man is voor Ruth niet de aanleiding geweest om in Moab een nieuwe echtgenoot te zoeken. In plaats daarvan heeft zij zich erop toegelegd er voor Naomi te zijn.

Ze is zich steeds meer aan Naomi gaan hechten. Dat zal ongetwijfeld zijn vanwege het geloof van Naomi dat ze, ondanks de zwakheid waarmee dat geloof in haar zichtbaar is geweest, toch bij haar heeft opgemerkt. Dat heeft in Ruth het verlangen naar de God van Naomi wakker gemaakt. Dit verlangen kan slechts op één manier gestild worden en dat is door haar lot aan dat van Naomi te verbinden.

Ruth was geen rusteloze plezierzoekster die van het ene feest naar het andere leefde. Ze zocht rust voor haar hart en ze voelde dat Naomi op de een of andere manier haar daarin kon helpen. Daarom verbond ze haar lot aan dat van Naomi en was ze met haar schoonmoeder meegegaan. Dat betekende dat zij haar ouderlijk huis, waarnaar ze na de dood van haar man terug had kunnen keren en waarheen ook Naomi haar had verwezen (*Ru 1:8*), de rug toekeerde. Ze heeft de natuurlijke banden doorgesneden om die nooit weer te herstellen. In haar zien we de praktijk van de woorden van de Heer Jezus: *“Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waard”* (*Mt 10:37a*).

Daarna spreekt Boaz erover wat ze heeft verlaten en waar ze naartoe is gegaan. Zo spreekt de Heer Jezus over iedere gelovige die onder de indruk van de genade is gekomen. Ook Abraham heeft eens het land verlaten en is, in geloof in wat God heeft gezegd, gegaan naar het land dat God hem zou wijzen. Ruth is een tweede Abraham, zij heeft hetzelfde gedaan. Bij haar is dat niet gebeurd vanwege geloof in een uitspraak van God, maar vanwege wat ze van Naomi over Hem heeft gehoord en in haar van Hem heeft gezien.

Boaz spreekt over vergelding en een *“volkomen”* beloning door de HEERE voor wat Ruth heeft gedaan. Hij vertelt haar waar haar geloof haar heeft gebracht en wat zij allemaal nog zal krijgen. Ze is komen schuilen onder de *“vleugels”* van de HEERE, de God van Israël. Wie dat doet, vindt niet alleen bescherming, maar nog zo heel veel meer. God belooft dit vertrouwen in Hem met rijke zegeningen.

Petrus vraagt aan de Heer Jezus wat voor hem en zijn medediscipelen zal zijn omdat zij alles hebben verlaten. De Heer spreekt in Zijn antwoord over een honderdvoudige zegen en het beërven van eeuwig leven: *“Toen antwoordde*

Petrus en zei tot Hem: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd; wat zal dan voor ons zijn? Jezus nu zei tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, dat u die Mij gevolgd bent, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen zal zitten op [de] troon van Zijn heerlijkheid, u ook op twaalf tronen zult zitten om de twaalf stammen van Israël te oordelen. En ieder die heeft verlaten huizen, broers, zusters, vader, moeder, <vrouw,> kinderen of akkers ter wille van Mijn Naam, zal honderdvoudig ontvangen en eeuwig leven beërven" (Mt 19:27-29). De genade van God is zo groot, dat Hij een rijke beloning geeft aan hen die alles ter wille van Hem prijsgeven.

Reactie van Ruth op de goedheid van Boaz | vers 13

13 En zij zei: Laat mij genade vinden in uw ogen, mijn heer, want u hebt mij getroost en u hebt naar het hart van uw dienaress gesproken, hoewel ik niet ben als een van uw dienaressen.

Al deze woorden van genade maken grote indruk op Ruth. Het gaat haar als Mefiboseth die ook overweldigd wordt door de genade die David hem bewijst (2Sm 9:8). Ze twijfelt niet aan zijn genade, nog minder weigert ze die, maar ze belijdt haar onwaardigheid. Ze voelt zich overweldigd door zijn gunst die als een vertroosting voor haar is.

Toen boog hij zich en zei: Wat is uw dienaar dat u aandacht schenkt aan een dode hond als ik ben? (2Sm 9:8)

Na alles wat ze heeft meegemaakt en achtergelaten, heeft ze daaraan behoefte. Haar hart heeft gezocht naar wat werkelijk rust geeft. In wat Boaz tegen haar zegt, voelt ze die rust naar binnen stromen. Dat maakt haar niet zelfbewust en zelfverzekerd, maar juist nederig en klein. Ze blijft zich bewust van haar afkomst. Als ze denkt aan de dienaressen van Boaz, wil ze zichzelf niet met hen vergelijken. Genade denkt altijd klein van zichzelf en acht de ander meer dan zichzelf.

Als wij ons onze afkomst vanuit de zonde bewust zijn, zullen we de gunst die God ons heeft bewezen bijzonder waarderen. Dat zal ons er ook voor bewaren dat we ons boven anderen plaatsen. We zullen juist anderen hoger achten dan onszelf (Fp 2:3b).

... laat elk in nederigheid de ander uitnemender achten dan zichzelf; ... (Fp 2:3b)

Boaz en Ruth eten samen | vers 14

14 Toen het etenstijd was, zei Boaz tegen haar: Kom er hier bij en eet van het brood en doop uw stukje [brood] in de zure wijn. Zo zat zij neer naast de maaiers, en hij reikte haar geroosterd koren aan. En zij at en werd verzadigd en hield nog over.

De zegen wordt steeds groter, naar het beginsel dat *“aan ieder die heeft, zal worden gegeven”* (Mt 25:29a). Boaz nodigt haar uit bij hem en de maaiers te komen en mee te eten. Boaz is niet steeds druk bezig met al zijn knechten opdrachten te geven. Hij gunt hun ook hun rust. In die tijd van rust nemen zij eten tot zich.

Bij al zijn bezigheden is het voor een dienaar van de Heer nodig om wat rust te nemen bij Hem (Mk 6:31a) en te eten wat Hij geeft. *Komt uzelf [met Mij] afzonderlijk naar een woeste plaats en rust wat. (Mk 6:31a)* Voordat zij verdergaan met hun dienst, moeten ze eerst zelf genoten hebben. Daarna kunnen ze ook weer uitdelen aan anderen.

Ruth gaat zitten. Dat is nodig om het voedsel in rust tot zich te nemen. De Heer beveelt de menigten ook eerst *“te gaan zitten op het gras”* om hun vervolgens het eten te geven (Mt 14:19). Dan krijgt Ruth van Boaz persoonlijk het eten aangereikt, terwijl ze naast de maaiers zit. Een dienst voor de Heer geeft ons niet het recht op een plaats dichterbij Hem dan iemand die pas tot geloof is gekomen.

Voor Ruth heeft de maaltijd een speciale betekenis. Het is om zo te zeggen een stadium in haar geestelijke ontwikkeling. Zij wordt door Boaz betrokken in de gemeenschap met hem en zijn dienaren. Een maaltijd is een beeld van gemeenschap. Geestelijke ontwikkeling en een maaltijd horen bij elkaar. Zo zien we dat bij Esther, die eerst genade krijgt en daarna een maaltijd heeft met de koning (Es 5:4-8; 7:1-2). We zien het ook bij de broers van Jozef (Gn 43:33-34).

Ruth neemt haar plaats in tussen de maaiers en neemt uit de handen van Boaz aan wat hij voor haar heeft. Dit is een persoonlijke zegen voor haar, anders nog dan wat zij van de maaiers krijgt. Hij geeft haar *“geroosterd koren”*. Dit is het voedsel dat in de plaats van het manna is gekomen, nadat het volk Israël in het beloofde land is aangekomen (Jz 5:11-12). Het geroosterde koren is koren dat in het vuur is geweest. Het spreekt van de Heer Je-

zus Die in het vuur van Gods oordeel is geweest. Hij is in de dood geweest, maar ook opgestaan en geeft eeuwig leven aan ieder die gelooft. Dat wordt in beeld aan Ruth gegeven.

Ze moet het wel zelf in de zure wijn dopen. Het herinnert aan de zure wijn die de Heer Jezus wordt aangeboden tijdens Zijn lijden aan het kruis (*Ps 69:22; Mt 27:48*). Dat spreekt er in beeld van dat zij bij het tot zich nemen van dit voedsel, eraan moet denken welk een lijden dit voor de Heer Jezus heeft betekend.

Dan eet ze, wordt verzadigd en houdt over. We zien ook dat er over is als de Heer de menigte voedsel heeft gegeven (*Mt 14:20*). Zo handelt de genade. Er is altijd meer dan wat nodig is voor onze behoeften. Onze mogelijkheden om te ontvangen zijn altijd veel geringer dan Zijn mogelijkheden om te geven. Hij voorziet altijd naar Zijn rijkdom, en die rijkdom is onuitputtelijk.

En zij aten allen en werden verzadigd. En zij namen het overschot van de brokken op, twaalf korven vol. (Mt 14:20)

De knechten krijgen een nieuwe opdracht | *verzen 15-16*

15 Toen zij opstond om [weer aren] te gaan rapen, gebod Boaz zijn knechten: Laat haar ook tussen de schoven rapen en val haar niet lastig. 16 Ja, laat ook opzettelijk voor haar wat vallen uit de bundels aren en laat het liggen, zodat zij het op kan rapen, en bestraf haar niet.

Nadat ze heeft gegeten en verzadigd is, gaat ze niet naar huis. Ze is door de betoonde genade niet lui geworden. Ze staat op en gaat verder met aren rapen. Ze blijft nederig bezig. Dat geeft Boaz de gelegenheid tot een tweede teken van zijn persoonlijke genegenheid. Zij hoeft niet aan de rand van het veld te blijven, maar mag “tussen de schoven rapen”.

Hij geeft zijn knechten opdracht extra voor haar te laten liggen. Zijn knechten maken niet zelf uit hoe ze met hongerige zielen moeten omgaan. Voor hen zou het ook gemakkelijker geweest zijn haar ineens een hele schoof te geven. Maar zij dienen Boaz graag en delen vanuit zijn genade aan anderen mee op de manier die hij aangeeft. Wat de Heer Jezus toebehoort, mogen wij in genade uitdelen aan anderen die midden in de zegeningen verblijven, zonder er recht op te laten gelden. De dienaren zijn er voor anderen.

Boaz geeft haar niet in de schoot wat hij haar wil geven. Het koren van Boaz is al aan haar toebedeeld, maar ze moet het zelf oprapen, ze moet er moeite voor doen om het tot zich te nemen. Het resultaat van de opgeraapte aren is dus niet alleen afhankelijk van haar ijver, maar ook en wel in de eerste plaats van de goedheid van Boaz. Zo mogen ook wij wel ijverig de Schrift onderzoeken, maar wat we er aan rijkdommen uit opdiepen, is het resultaat van de goedheid van de Heer Jezus. Alleen Zijn zegen maakt rijk (Sp 10:22a). *De zegen van de HEERE, die maakt rijk, ... (Sp 10:22a)*

Ruth zal zich dit teken van zijn liefde niet bewust zijn geweest, behalve als zij haar ogen ervoor open heeft gehad dat er toch wel heel veel aren op te rapen zijn. Ze zijn wel speciaal voor haar achtergelaten. De Heer heeft voor ieder van de Zijnen speciale aren, een speciaal teken van Zijn liefde dat Hij hun laat toekomen door middel van gehoorzame, trouwe dienaren.

De opbrengst | vers 17

17 Zo raapte zij [aren] op de akker tot de avond. En wat zij geraapt had, klopte ze uit. Het was ongeveer een efa gerst.

Ruth heeft verzameld, maar ze moet het ook uitkloppen. Koren kan niet groeien zonder stro. Stro is echter geen voedsel voor de mens. In toespraken en beschouwingen moet dikwijls ook stro zijn, zoals voorbeelden of herhaling, opdat goed wordt onthouden wat het bijbelgedeelte betekent. Daarbij komt ook nog de zwakheid van de uitdrukkingen die worden gebruikt of het soms mooier willen zeggen om indruk te maken. Al die menselijke elementen moeten worden verwijderd. Vaak nemen we juist die dingen uit een samenkomst mee naar huis en praten met elkaar over het stro en zo weinig of helemaal niet over het koren. We onthouden de gebrekkige of mooie vorm waarin iets is gezegd, terwijl we voorbijgaan aan de inhoud.

Ruth heeft geen belang bij stro. Ze slaat de gerst uit om dat mee naar huis te nemen, want daarin is alleen voedsel. In geestelijk opzicht betekent het dat we voor de Heer overwegen wat we hebben gelezen in Gods Woord en in ons hart opnemen wat het kan bevatten. Niet alles wat we horen of lezen, blijft bij ons achter. Het gaat om wat we uitkloppen. Er moet aan

gewerkt worden en daarvoor moeten we ons inspannen. Dan kan, wat we hebben ingezameld, brood worden.

Ruth heeft aan het einde van de dag een efa gerst ingezameld. Een efa is tien gomer (*Ex 16:36*) en een gomer was in de woestijn de maaltijd manna voor één dag (*Ex 16:16,22*). Ruth heeft voor tien dagen eten verzameld. Dat neemt ze mee naar huis, waardoor ook anderen ermee gevoed kunnen worden.

Het uitkloppen wijst er ook op dat er nog meer werk moet worden gedaan om het volle profijt te hebben van wat ze heeft ingezameld. Het is te vergelijken met het 'herkauwen' – door reine dieren (*Lv 11:3*) – van wat we vanuit het Woord tot ons hebben genomen, bijvoorbeeld in een samenkomst of op een conferentie. Uitkloppen betekent biddend nadenken over wat we gelezen of gehoord hebben uit en over Gods Woord. Veel indrukken verdwijnen als rook, eenvoudig omdat we ze niet nader hebben overdacht.

Ruth laat Naomi delen in de zegen | *verzen 18-19*

18 En zij pakte het op en kwam in de stad. Haar schoonmoeder zag wat zij geraapt had. Ook haalde zij tevoorschijn wat zij overgehouden had, toen ze genoeg gegeten had, en gaf het haar. 19 Vervolgens zei haar schoonmoeder tegen haar: Waar heb je vandaag [aren] geraapt en waar heb je gewerkt? Moge hij die naar je omgezien heeft, gezegend worden. En zij vertelde haar schoonmoeder bij wie zij gewerkt had en zei: De naam van de man bij wie ik vandaag gewerkt heb, is Boaz.

Ruth neemt mee wat ze heeft ingezameld en uitgeklopt. Toch geeft ze niet daarvan aan Naomi. Ze geeft aan Naomi wat ze heeft overgehouden, nadat zij verzadigd is van wat ze van Boaz heeft gekregen (*vers 14*). De rijk geworden Ruth laat de nog arme Naomi delen in haar overvloed. Met wat wij persoonlijk van Christus in overvloed hebben ontvangen, kunnen we anderen voeden. Dat is niet alleen in de samenkomst, maar vooral ook in onze contacten als gelovigen onder elkaar.

Hoeveel hebben wij van de Heer Jezus genoten? Is dat zoveel dat we uit de overvloed ervan ook aan anderen kunnen geven? Vaak beperken onze contacten zich tot alledaagse gesprekken die we ook met onze ongelovige burens voeren. Dat hoeft niet verkeerd te zijn, maar vaak is het wel het

gevolg van armoede in geestelijke dingen, waardoor het niveau van de gesprekken niet hoger komt dan de aardse dingen.

Naomi ziet aan de grote hoeveelheid dat Ruth wel bijzonder gezegend is door een landbezitter. Naar aanleiding van de vruchten die ze ziet, vraagt Naomi waar ze is geweest. Mensen vragen aan ons, als ze zien wat we hebben en uitdelen, waar we geweest zijn. Van de Thessalonicenzen is in de hele omgeving bekend dat zij bij de Heer Jezus horen en voor Hem leven (1Th 1:8). Als we veel tijd besteden aan tv kijken en surfen op het internet, als we op die 'velden' bezig zijn geweest, hebben we niets opgelezen van de 'akker' van Gods Woord en kunnen we ook niets uitdelen. Ik neem mee naar de samenkomst, waar ik ben geweest en waarmee ik ben bezig geweest.

Want van u uit heeft het Woord van de Heer weerklonken, niet alleen in Macedonië en in Achaje, maar in elke plaats is uw geloof jegens God uitgegaan, ... (1Th 1:8)

Als antwoord op de vraag van Naomi noemt Ruth niet de plaats waar ze heeft gewerkt, maar de naam van de man bij wie ze heeft gewerkt: Boaz. Het betekent voor Ruth nog iets speciaals, behalve dat het een vriendelijke man is die haar rijk heeft gezegend. Ze kent nu zijn naam, die naam met de mooie betekenis 'in hem is sterkte'. Er is groei in haar geestelijke ontwikkeling. Zo is het ook met iemand die pas tot geloof is gekomen. Eerst is hij blij met de vergeving van zijn zonden, dan wordt hij blij met de Verlosser door Hem meer persoonlijk te leren kennen, door meer de betekenis van de Naam 'Jezus' (betekent 'in Hem is behoudenis') te gaan ontdekken.

Naomi herkent in Boaz een van de lossers | vers 20

20 Toen zei Naomi tegen haar schoondochter: Moge hij, die zijn goedertierenheid niet onthouden heeft aan de levenden en aan de doden, gezegend worden door de HEERE. Verder zei Naomi tegen haar: Die man is nauw aan ons verwant, hij is een van onze lossers.

Voor Naomi is de naam van Boaz een nieuwe lichtstraal in haar donkere omstandigheden. In haar hopeloze situatie wordt ze ineens herinnerd aan Boaz, de bloedverwant, de lossers. Ze had moeten weten dat in hem verlossing is, maar ze is hem vergeten. God zorgt ervoor dat ze toch weer met hem in contact komt. Het noemen van de naam opent voor haar ineens de zegen van de HEERE.

Ruth heeft het geloof, Naomi heeft de kennis. Naomi ziet de goedheid van de HEERE voor de doden, dat er nageslacht kan komen en daardoor goedheid voor de levenden. Zijn goedheid voor de doden betekent dat alles wat Hij heeft beloofd, door Hem zal worden vervuld aan hun nageslacht. Dat zal Hij doen door de Losser. Zodra het oog op Hem wordt gericht, verschijnt de hoop met alle zegen.

Het woord 'losser' komt uit het familierecht. In het woord zit de betekenis van teruggeisen, loskopen, vrijmaken, verlossen. De persoon van de losser komt in vier betrekkingen voor:

1. De losser mag een grondstuk teruggeisen; hij mag dat vrijkopen van iemand die het heeft gekocht van de oorspronkelijke eigenaar (*Lv 25:25*). Zo zal het grondbezit worden vrijgekocht (*Js 63:16-18*) in verbinding met het overblijfsel, dat weer in het bezit van het erfdeel wordt gesteld.
2. Er is ook sprake van het lossen van mensen die zichzelf hebben verkocht uit armoede (*Lv 25:48-49*). Zij kunnen ook worden losgekocht (*Js 43:1; 51:11*). God koopt Zijn volk terug uit alle volken van de aarde.
3. De losser lost ook schuld in. We zien dat bij de bloedwreker (*Nm 35:16-27*), dat is letterlijk bloedlosser. Wat lost hij? Hij lost de schuld in door de doden te doden (*Js 47:3-4*).
4. De losser is ook degene die de vrouw van zijn broer van de kinderloosheid lost – het zwagerhuwelijk (*Dt 25:5-6*). Boaz zal Ruth lossen (*Ru 3:13*). Hij zal niet *iets* voor of ten behoeve van Ruth lossen, het erfdeel, maar *haarzelf*. Daardoor wordt hij zowel haar losser als haar man. Dit zijn ook de verhoudingen waarin de HEERE tot Zijn volk staat (*Js 54:5*).

Voor Naomi is Boaz “*een van onze lossers*”, nog niet dé losser. Daarmee lijkt ze nog op de mensen die wel een hoge waardering van de Heer Jezus hebben, maar voor wie Hij nog niet de unieke Verlosser is (*vgl. Mt 16:13b-14*). Maar ze is op de goede weg.

Ruth blijft op het veld van Boaz werken | *verzen 21-23*

21 En Ruth, de Moabitische, zei: Bovendien heeft hij tegen mij gezegd: U moet dicht bij mijn knechten blijven, totdat zij met heel mijn oogst klaar zijn. 22

Naomi zei tegen haar schoondochter Ruth: Het is goed, mijn dochter, dat je met de meisjes [die voor] hem [werken] meegaat, zodat ze je op een andere akker niet lastigvallen. 23 Zo bleef zij dicht bij de meisjes van Boaz om [aren] te rapen, tot de gersteoogst en de tarweoogst voorbij waren. En zij bleef bij haar schoonmoeder.

Boaz heeft Ruth overweldigd met de geweldige toezegging dat zij tot het einde van de oogst op zijn land mag zijn bij zijn knechten. De knechten zijn zijn knechten en het land is zijn land. Alles is van Boaz.

De gedachten van Ruth gaan nog niet verder dan dat zij elke dag op zijn veld mag zijn. Maar Naomi ziet Ruth al als vrouw van Boaz. Haar geloof en hoop zijn wakker geworden. Naomi past zich bij Ruth aan, omdat Ruth nog niet van een lossen weet. De liefde kan niet worden gedwongen; ook het herstel kan niet worden afgedwongen. Liefde moet zijn eigen natuurlijke ontwikkeling hebben. Zo moet Ruth daar elke dag op het veld zijn om Boaz elke dag te ontmoeten.

De periode dat ze op het veld van Boaz werkt, zal vijftig dagen duren, van het begin van de gersteoogst (*Ru 1:22*) tot “*de gersteoogst en de tarweoogst voorbij waren*”. Als de tarweoogst voorbij is, is het Wekenfeest of Pinksterfeest (*Ex 34:22; Lv 23:15-21; Dt 16:9-12*). *Ruth 2* speelt zich dan ook af tussen het Pascha en het Wekenfeest, dat wil zeggen in een periode van zeven weken. We kunnen wel aannemen dat gedurende die tijd Boaz en Ruth elke dag samen hebben gegeten, in bijzijn van anderen. Zo hebben ze elkaar op een ongedwongen en praktische manier beter leren kennen.

Ruth heeft het goede gezelschap steeds gezocht, waardoor ze zich van de zegen verzekerde. Ruth is niet alleen goed begonnen, ze is ook goed doorgegaan, tot het einde van de oogst. Volharding is een belangrijke eigenschap voor een gelovige. Tevens blijft ze bij haar schoonmoeder wonen. Ze blijft trouw aan wat Naomi heeft gezegd, zolang ze geen andere aanwijzing van haar krijgt.

Ruth 3

Naomi zoekt rust voor Ruth | vers 1

1 En Naomi, haar schoonmoeder, zei tegen haar: Mijn dochter, zou ik geen plaats van rust voor je zoeken, waar het je goed zal gaan?

In de vijftig dagen die Ruth in de buurt van Boaz is geweest, heeft Boaz haar niets gezegd over zijn liefde voor haar. Daarvoor was het nog niet de tijd en ook niet de gelegenheid. Ruth moet eraan toe zijn. Hij wacht er als het ware op dat zij een beroep doet op zijn genade. De genade is aanwezig, maar ze krijgt er pas deel aan en wordt pas ervaren als ze die aanspreekt. Daarbij komt dat Boaz haar nog niet kan vragen zijn vrouw te worden, omdat er nog een lossers is nader dan hij. Tevens staat in de wet dat het verboden is voor een lid van Gods volk te trouwen met een Moabitische (Dt 23:3).

Een Ammoniet of Moabiet mag niet in de gemeente van de HEERE komen; zelfs hun [nakomelingen van de] tiende generatie mogen tot in eeuwigheid niet in de gemeente van de HEERE komen, ... (Dt 23:3)

Een en ander betekent dat alles wordt teruggebracht naar de grondslag van de genade. Als daarop een beroep wordt gedaan, zal de genade zegevieren. We zien dat op een prachtige wijze tot uiting komen in het beroep dat een Kananese vrouw op de Heer Jezus doet ter wille van haar dochter (Mt 15:21-28). Wie zo tot God komt, wordt door Hem verhoord.

Naomi weet dat er voor Ruth slechts één manier is om rust te krijgen en dat is als ze met de juiste man trouwt. Daarvoor neemt zij nu het initiatief, terwijl in *Ruth 2:2* Ruth het initiatief neemt om voor eten te zorgen. De rust die Naomi zoekt, is dat Ruth met Boaz zal trouwen en rust zal vinden in een eigen huis, een eigen gezin met kinderen.

Eerder heeft ze Ruth die rust ook al toegewenst, maar daarvoor heeft ze haar willen terugsturen naar Moab met de ongepaste wens dat Ruth rust zou krijgen in het huis van een Moabitische man (*Ru 1:9*). Als Ruth toen naar haar had geluisterd, zou ze nooit Boaz hebben leren kennen en was ze de afgoden van Moab blijven dienen in plaats van in contact te worden gebracht met de ware God, de God van Israël.

Hieruit is wel een praktische les te leren met het oog op het verlangen naar en zoeken van een huwelijkspartner. Het is van groot belang hierin de wil van de Heer te leren kennen in het vertrouwen op Hem dat Hij weet wie bij wie past. Wie in deze dingen zijn eigen wil doet, vindt in het huwelijk geen rust, maar onrust. Het huwelijk is bedoeld als een oase van rust, ondanks de drukte die er kan zijn, zeker als er meerdere kinderen zijn om op te voeden en te verzorgen. Toch vindt de mens die hierin de wil van God volgt, de innerlijke rust die God aan het huwelijk heeft verbonden.

Het is belangrijk dat ouders deze rust voor hun kinderen zoeken, zoals Naomi hier voor Ruth doet. Egoïsme van ouders kan hen ertoe brengen wel een goede partner voor hun kind te zoeken, dat wil zeggen iemand met wie zij kunnen pronken, zonder te denken aan de bron van onrust die zij daardoor mogelijk voor hun kind scheppen.

Een andere opmerking in verband met de actualiteit is dat het rust vinden in een eigen huis niet past bij de, algemeen gesproken, tegenwoordige drang van vrouwen om buitenshuis te werken. Ook hier geldt dat wie hierin de wil van God volgt, de ware voldoening zal vinden.

De wens dat het iemand “goed gaat”, komen we ook tegen in de wet en wel in het gebod voor de kinderen om hun ouders te eren (Dt 5:16). Paulus haalt in de *brief aan de Efeziërs* dit gebod aan, waarbij hij met nadruk erop wijst dat dit het enige gebod is dat niet gevolgd wordt door een straf bij overtreding, maar dat dit “het eerste gebod met een belofte” is. Deze belofte is dat het goed zal gaan met het kind dat zijn ouders eert (Ef 6:2-3).

Eer uw vader en uw moeder, zoals de HEERE, uw God, u geboden heeft, opdat uw dagen verlengd worden en opdat het u goed gaat in het land dat de HEERE, uw God, u geeft. (Dt 5:16)

Naomi weet wie Boaz is en waar hij is | vers 2

2 Welnu, is Boaz, bij wiens meisjes je geweest bent, geen bloedverwant van ons? Zie, hij gaat vannacht op de dorsvloer gerst wannen.

Naomi wijst Ruth erop dat Boaz een “bloedverwant van ons” is. Hiermee zegt Naomi dat zij en Ruth een gemeenschappelijk familielid hebben. Dat doet denken aan de Heer Jezus, Die aan ons, mensen, gelijk is geworden (Hb 2:14a; Rm 8:3), “met uitzondering van [de] zonde” (Hb 4:15). Met

Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, ... (Hb 2:14a)

het noemen van de bloedverwantschap lijkt Naomi ook te denken aan het zwagerhuwelijk (*Dt 25:5-10*). Het beroep op het zwagerhuwelijk kan niet in directe zin worden gedaan, want Boaz is geen broer van Machlon, de overleden man van Ruth. Toch kan de gedachte aan het zwagerhuwelijk een rol hebben gespeeld.

Als er een weg is voor een huwelijk tussen Boaz en Ruth, moet dat langs die weg zijn, waarbij de genade de verder verwijderde verwantschap overbrugt. Naomi moet ook weten van het verbod om met een Moabitische te trouwen (*Dt 23:3*). Ze weet zich echter een voorwerp van de genade van God Die haar en Ruth heeft teruggebracht in Zijn land. Ze begrijpt dat waar in dit geval twee wetten met elkaar in strijd lijken te zijn, God groter is en de uitweg van de genade geeft. Dat is de weg waarlangs de zegen kan worden verkregen en die weg stelt ze Ruth voor.

Het besef van de bloedverwantschap tussen hen en Boaz is het uitgangspunt van haar plan dat ze aan Ruth gaat voorstellen. Boaz heeft al zozeer zijn genegenheid laten merken, dat ze zich daardoor uitgenodigd voelt om tot handelen over te gaan. Geloof en handelen in geloof horen bij elkaar. Geloof maakt niet passief, maar brengt tot handelen. Geloof in Gods goedheid is een grote stimulans tot activiteit. Een handeling in geloof is geen sprong in het duister met een onzekere afloop. Een handeling in geloof gebeurt in het vertrouwen dat God het geloof zal belonen.

Ze is bij de “*meisjes*”, de arbeidsters, van Boaz geweest. Die tijd is voorbij. Ze keert niet naar hen terug. Nu is ze toe aan een ontmoeting en verhouding met Boaz persoonlijk. De meest geschikte gelegenheid daarvoor is als de oogst is ingezameld. Dan wordt de oogst naar de dorsvloer gebracht om door de eigenaar gewand te worden. Tevens wordt er gegeten en gedronken om de rijke oogst te vieren. Er is vreugde bij de eigenaar, bij Boaz.

De Heer Jezus zal ook Zijn oogst wannen (*Mt 3:12*). Hij zal Zijn volk in de toekomst wannen om onderscheid te maken tussen het kaf en het koren. Het kaf is de goddeloze, afvallige massa van het volk dat in opstand is tegen Hem. Het koren is het Godvrezende deel dat in de grote verdrukking zware beproevingen ondergaat om hun geloof te louteren.

...; Zijn wan is in Zijn hand en Hij zal Zijn dorsvloer door en door zuiveren en Zijn tarwe in de schuur samenbrengen, maar het kaf met onuitblusbaar vuur verbranden. (Mt 3:12)

We kunnen dit ook toepassen op onszelf. De Heer Jezus zegt tegen Petrus dat de satan er dringend naar heeft verlangd de discipelen te ziften (dat is een ander woord voor wannen) als de tarwe.

Het zal duidelijk zijn dat het de satan daarbij om het kaf te doen is (Lk 22:31).

..., zie, de satan heeft dringend verlangd u [allen] te mogen ziften als de tarwe; ... (Lk 22:31)

Een "dorsvloer" komt meerdere keren voor in de Schrift en is een veelzeggend beeld. Op een dorsvloer wordt het koren uit de aar geslagen en op die manier van het kaf gescheiden. Een dorsvloer spreekt dan ook van het oordeel waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen wie de Heer toebehooren en wie niet. In ons persoonlijke leven moet ook worden gewand. De Heer doet dit of laat dit gebeuren bijvoorbeeld door iets wat in ons leven plaatsvindt en waarin we Zijn hand herkennen. Hij is met ons bezig om alle kenmerken die niet Zijn kenmerken zijn, uit ons leven te verwijderen. Zulke kenmerken verhinderen dat Zijn leven zichtbaar wordt in ons leven.

Instructies van Naomi voor Ruth | verzen 3-4

3 Was je dan en zalf je en doe je [beste] kleren aan en ga naar de dorsvloer, [maar zorg ervoor] dat je niet door de man wordt opgemerkt, voordat hij klaar is met eten en drinken. 4 En het zal gebeuren als hij gaat liggen, [zorg dan] dat je de plaats weet waar hij ligt. Ga er dan heen, sla de deken aan zijn voeteneind op en ga liggen. Dan zal hij je zelf vertellen wat je doen moet.

Voordat Ruth naar Boaz kan gaan, moet ze enkele dingen doen: ze moet zich wassen, zalven en haar beste kleren aantrekken. Iemand wast zich om schoon of rein te worden. Dat is in geestelijk opzicht ook zo. In geestelijk opzicht betekent wassen dat iemand zich door het lezen van Gods Woord laat reinigen in zijn hart en zijn denken (Jh 15:3; Ef 5:26; 1Pt 1:22). Alleen als iemand gereinigd is, kan hij deel hebben met de Heer Jezus (Jh 13:8b). Ruth moet zich wassen om rein te zijn en dan deel met Boaz te hebben.

Vervolgens moet ze zich zalven. Zalven gebeurt met zalfolie. Zalven met olie is een beeld van de zalving met de Heilige Geest. Gods kinderen zijn gezalfd met de Heilige Geest (1Jh 2:20,27). Wie gezalfd is met de Heilige Geest – en dat is ieder kind van God! –, zal dat ook in zijn leven laten zien door het tonen van de vrucht van de Geest.

Het gaat erom dat we vervuld worden met de Geest (*Ef 5:18b*). Dat is een opdracht, het is onze verantwoordelijkheid dat we de Heilige Geest de ruimte geven in ons leven. Dat wil zeggen dat ons hele leven van Hem doortrokken is, dat we leven en wandelen door de Geest (*Gl 5:16*). Daardoor zal het leven een aangename geur verspreiden (*vgl. Jh 12:3*). Bij Ruth betekent het dat niet meer de geur van Moab om haar heen hangt (*Jr 48:11*), maar de geur van de nieuwe relatie die ze wil aangaan. Wij mogen onszelf wel de vraag stellen: 'Welke geur verspreiden wij?'

Maar ik zeg: wandelt door [de] Geest, en u zult [de] begeerte van [het] vlees geenszins volbrengen. (Gl 5:16)

Ze trekt de beste kleren aan die ze heeft. Kleren wijzen op het gedrag. Wat de mensen van ons zien, is ons gedrag en zijn onze daden, net zoals ze onze kleren zien. Het is Gods bedoeling dat wij door onze daden "de leer van God, onze Heiland, in alles versieren" (*Tt 2:10*). Wat het Woord van God en de Heilige Geest bij ons doen, wordt zichtbaar in ons uiterlijk, onze manier van spreken en handelen.

Onze omgang met de Heer, ons verlangen om bij Hem te zijn en met en voor Hem te leven, zal een reinigende invloed op ons leven hebben (*1Jh 3:3; vgl. Op 22:11-12*). Zien de mensen om ons heen dat wij bekleed zijn met de Heer Jezus? We zijn voor God "begenadigd in de Geliefde" of, zoals het ook vertaald kan worden, "aangenaam gemaakt in de Geliefde" (*Ef 1:6*). Het is de bedoeling dat ook te laten zien. We worden aangespoord om de kenmerken van de nieuwe mens te laten zien (*Ko 3:12; Rm 13:14*). In uiterlijk opzicht gebeurt dit als we ons laten dopen (*Gl 3:27*).

En ieder die deze hoop op Hem heeft, reinigt zich zoals Hij rein is. (1Jh 3:3)

Na deze drie handelingen kan ze naar Boaz gaan. Maar ze mag zich pas aan hem bekendmaken als hij heeft gegeten en gedronken. Dat ziet erop dat wij pas met de Heer Jezus in verbinding konden komen, nadat Hij de wil van de Vader volkomen had volbracht. De wil van de Vader was Zijn voedsel (*Jh 4:34*), Zijn 'eten en drinken'. Tevens zit in dit advies ook opgesloten dat ze zich niet opvallend moet gedragen om door hem gezien te worden. Alles spreekt van nederigheid en ingetogenheid.

Naomi heeft Ruth advies gegeven voor haar 'persoonlijke verzorging'. Ook heeft ze Ruth erop gewezen dat ze zich bescheiden moet opstellen, dat ze zich niet moet opdringen. Dat hoeft niet bij Boaz. Ook als ze nu

tegen Ruth zegt hoe ze Boaz moet benaderen, spreekt dat van bescheidenheid. Ruth moet eerst te weten komen waar Boaz de nacht zal doorbrengen. Dat betekent dat ze goed moet opletten waar Boaz is en waar hij heen gaat. Ze moet hem met haar ogen volgen, ze moet hem voortdurend in het oog houden. Dat geldt ook voor onze verbinding met de Heer Jezus. De omgang met Hem, elk woord dat we in Zijn Woord over Hem lezen, maakt ons met Zijn wegen bekend.

Als ze hem zo als het ware ‘gelokaliseerd’ heeft, moet ze naar hem toe gaan. Wat ze dan moet doen – de deken aan zijn voeteneind opslaan en gaan liggen –, betekent zoveel als hem vragen of hij met haar wil trouwen. Door onder dezelfde deken te gaan liggen biedt ze zich aan om zijn vrouw te worden. Ze gaat niet aan zijn zijde liggen, daar heeft ze (nog) niet het recht toe, maar aan zijn voeten. Ze wil zijn slavin zijn. Daartoe brengt het besef van genade haar. Ze is afhankelijk van genade.

Naomi heeft al zoveel inzicht in Boaz gekregen dat ze weet hoe hij zal reageren. Ze zegt tegen Ruth dat Boaz haar alles zal zeggen wat ze moet doen. Daarvoor heeft Ruth de juiste gezindheid en Boaz heeft de wijsheid om dat op te merken.

In geestelijk opzicht betekent wat Ruth hier doet, dat zij zich een maakt met de dood van de Heer Jezus. Het is hier niet de zondaar die tot Christus komt om nieuw leven te krijgen, maar de gelovige die steeds meer van de waarheid gaat zien wat Christus heeft gedaan en dat in zijn eigen leven wil beleven. Zo is in geestelijk opzicht het resultaat van alle voorgaande handelingen – waaruit de gezindheid van de gelovige blijkt – dat de Heer Jezus zal laten zien wat Zijn wil is (vgl. Jh 7:17).

Als iemand Zijn wil doen wil, zal hij van deze leer erkennen of zij uit God is, of dat Ik vanuit Mijzelf spreek. (Jh 7:17)

De gehoorzaamheid van Ruth | verzen 5-6

5 Zij zei tegen haar: Alles wat u zegt, zal ik doen. 6 Daarop ging zij naar de dorsvloer en deed overeenkomstig alles wat haar schoonmoeder haar geboden had.

Ruth wil in alles gehoorzaam zijn. Ze beseft niet wat het allemaal inhoudt, ook weet ze niet wat de gevolgen zijn, maar ze luistert naar de wijze raad

van haar schoonmoeder die ook geestelijk gegroeid is. Ze is op de hoogte van het doen en laten van Boaz. Daardoor kan ze Ruth de juiste aanwijzingen geven.

We kunnen hier praktische lessen leren over de gezegende uitwerking van een goede verhouding tussen kinderen en ouders. Als er door eigen schuld geen goede verhouding is met de ouders, kan er geen goede verhouding met de Heer zijn. Er is geen Schriftplaats die kinderen oproept de ouders ongehoorzaam te zijn.

Ook in de verhouding tussen ouderen en jongeren in de gemeente is de opdracht dat de jongeren aan de ouderen onderdanig zijn: *“Evenzo u jongeren, weest aan [de] oudsten onderdanig”* (1Pt 5:5a). In een goede geestelijke atmosfeer waar ouderen werkelijke zorg voor jongeren hebben, zal dat voor jongeren geen probleem zijn. Maar ook als ouderen zich niet zo wijs en bedachtzaam gedragen als bij hun leeftijd en levenservaring past, blijft de opdracht aan jongeren hun onderdanig te zijn. Onderdanigheid is een houding, een gezindheid.

Wat Ruth hier tegen haar schoonmoeder zegt, herinnert aan wat Maria later tegen de dienaren zegt op de bruiloft te Kana (Jh 2:5). Daar staat het wel in verband met wat de Heer Jezus zegt, terwijl het hier om Naomi gaat. Maar de gezindheid die in beide uitspraken ligt, is gelijk. Alleen volledig vertrouwen in de opdrachtgever brengt tot volledige gehoorzaamheid.

*Zijn moeder zei tot de dienstknechten:
Wat Hij u ook zegt, doet dat. (Jh 2:5)*

Ruth maakt geen enkel voorbehoud. Ze zegt niet: ‘Dat kan ik niet.’ Er komt ook geen: ‘Ja, maar ...’ uit haar mond. Zonder een zweem van zelfverzekerdheid spreekt ze vastberaden uit dat ze alles zal doen wat Naomi heeft gezegd. Dat komt omdat ze overtuigd is van de juistheid van wat Naomi heeft gezegd en omdat ze weet dat Naomi Boaz kent.

Ruth zegt niet alleen dat ze alles zal doen wat Naomi heeft gezegd, ze doet het ook. Haar antwoord geeft ze niet vanuit een opwelling, maar vanuit de beslistheid die ze ook heeft laten zien toen ze met Naomi meetrok.

Ruth gaat aan Boaz’ voeteneind liggen | vers 7

7 Toen Boaz gegeten en gedronken had en zijn hart vrolijk was, kwam hij en ging liggen aan de rand van de [koren]hoop. Daarna kwam zij stilletjes, sloeg de deken aan zijn voeteneind op en ging liggen.

Zoals bij *vers 3b* is aangegeven, is het eten en drinken van Boaz een beeld van het doen van de wil van de Vader door de Heer Jezus. Bij Boaz zien we dat hij, nadat hij heeft gegeten en gedronken, een vrolijk hart heeft. Die vreugde zien we ook bij de Heer Jezus. Hij heeft uitgezien naar *"de vreugde vóór Hem lag"* (Hb 12:2a). Nadat Hij het werk op het kruis heeft volbracht, spreekt Hij over het prijzen van God

(Ps 22:23b,26a). In die vreugde laat .... *in het midden van de gemeente zal ik U loven.*
(Ps 22:23b)

Hij Zijn volk delen. Dit is een vreugde die bij de oogst hoort: *"Zij zullen* Van U zal Mijn lof zijn in een grote gemeente,
...(Ps 22:26a)

blij zijn voor Uw aangezicht, zoals men zich verblijdt bij de oogst" (Js 9:2b; Ps 126:6).

Vlak voordat Hij het werk volbrengt, zingt Hij met Zijn discipelen *"de lofzang"* (Mt 26:30). Hij kan dat doen, omdat Hij zojuist het avondmaal heeft ingesteld en de betekenis daarvan aan Zijn discipelen heeft bekendgemaakt. Paulus kan daarom spreken over *"de drinkbeker der lofzegging waarvoor wij loven"* (1Ko 10:16). Dat spreekt ook van de heerlijke resultaten van het werk van de Heer Jezus.

Boaz legde zich neer *"aan de rand van de [koren]hoop"*. Dit is het resultaat van het wannen. Er is alleen koren over. Koren spreekt van de vrucht van het werk van de Heer Jezus, Die Zelf de tarwekorrel is. Hij is in de aarde gevallen en gestorven (Jh 12:24). Daardoor is er veel vrucht. Die vrucht bestaat uit talloze tarwekorrels. Al die tarwekorrels zijn voortgekomen uit die ene tarwekorrel die in de aarde gevallen en gestorven is. Al die tarwekorrels zijn hetzelfde wezen als die ene tarwekorrel. Hierin zien we in beeld dat de Heer Jezus het eeuwige leven is en dat allen die in Hem geloven, Hem als het eeuwige leven bezitten. Het eeuwige leven dat de gelovige bezit, is geen ander leven dan de Heer Jezus Zelf. Om dit leven te kunnen meedelen heeft Hij Zijn leven gegeven, is Hij in de dood gegaan.

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: als de tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft zij alleen; maar als zij sterft, draagt zij veel vrucht.
(Jh 12:24)

Het is veelzeggend dat Ruth zich op die plaats bij Boaz neerlegt. Zij vereenzelvigde zich daar met hem. In beeld maakt zij zich een met Hem Die in de aarde is gevallen en is gestorven, om met Hem op te staan in een nieuw leven.

Het is veelzeggend dat Ruth zich op die plaats bij Boaz neerlegt. Zij vereenzelvigde zich daar met hem. In beeld maakt zij zich een met Hem Die in de aarde is gevallen en is gestorven, om met Hem op te staan in een nieuw leven.

Boaz ontdekt Ruth | verzen 8-9

8 En het gebeurde midden in de nacht dat de man schrok en om zich heen greep. En zie, er lag een vrouw aan zijn voeteneind. 9 En hij zei: Wie bent u? En zij zei: Ik ben Ruth, uw dienaress. Spreid uw vleugel over uw dienaress uit, want u bent de lossere.

Midden in de nacht wordt Boaz wakker. Hij schrikt en grijpt om zich heen. De oorzaak van zijn verschrikte reactie is dat hij in het holst van de nacht merkt dat er iemand bij hem is. In praktisch opzicht wijst dit erop dat Ruth aan zijn voeteneind is gaan liggen zonder dat Boaz daarvan iets heeft gemerkt. Het laat haar grote behoedzaamheid en geduld zien. Naomi heeft niets gezegd over het wakker maken van Boaz. Daarom wacht ze geduldig het verloop van de nacht af. Naomi heeft gezegd dat Boaz haar zal vertellen wat ze moet doen (*vers 4*). Hij zal wel een keer wakker worden. Ze wordt niet beschaamd in haar houding die in alles spreekt van afhankelijkheid van genade.

Boaz ontdekt dat er een vrouw aan zijn voeteneind ligt. Hij vraagt wie zij is. Het is midden in de nacht, waardoor een nauwkeurig onderscheiden niet mogelijk is. Toch is het niet onmogelijk dat hij Ruth heeft herkend. Hij heeft haar vijftig dagen lang op zijn veld gehad en heeft haar lief gekregen. Zijn hart zal vol van haar zijn geweest. De vraag "wie bent u?" hoeft dan ook niet direct te betekenen dat hij haar niet herkent, maar kan ook inhouden dat hij uit haar mond de belijdenis aangaande haarzelf wil horen.

Haar antwoord op de vraag van Boaz is kenmerkend voor haar nederigheid. Ze is zijn "dienaress". Vervolgens vraagt zij of hij zijn vleugel over haar uitspreidt. Dat is in bedekte termen de vraag of hij haar tot vrouw wil nemen. Eerder heeft Boaz zijn waardering voor haar uitgesproken, omdat zij onder de vleugels van de HEERE de toevlucht heeft genomen (*Ru 2:12*). Ruth spreekt Boaz na, maar brengt het dichterbij. Ze spreekt over de vleugel van Boaz en zegt daarmee als het ware dat ze in de bescherming van Boaz de bescherming van de HEERE zal ervaren (*vgl. Ps 36:8; 57:2; 61:5; 91:4; Ez 16:8*).

Deze bescherming krijgt voor haar betekenis in het feit dat hij de lossere is. Ze doet een beroep op hem als de lossere. Hiermee neemt ze over wat Naomi in *vers 2* over Boaz heeft gezegd, waar ze hem "onze" bloedverwant

noemt. Boaz is ook de lossers van de Moabitische Ruth. Maar er is geen sprake van dat ze op die grond enig recht opeist. Ze erkent enerzijds dat hij de lossers is, terwijl ze anderzijds aangeeft dat ze alles van hem verwacht en dat er van haar kant geen enkele mogelijkheid is om gezegend te worden. Ze noemt zich vrijwillig slavin, ze belijdt haar hulpeloze toestand en erkent dat het alleen genade zal zijn als hij voldoet aan wat zij vraagt.

Opmerkelijk genoeg noemt ze zichzelf niet 'Ruth, de Moabitische'. Ze is zich bewust van de familieband met Boaz. Ze lijkt zich niet bewust te zijn van een lossers die nader is dan Boaz, hoewel Naomi er wel op heeft gezinspeeld in *Ruth 2*, waar zij zegt dat Boaz "een van onze lossers" is (*Ru 2:20*). In geestelijk opzicht betekent het dat zij zichzelf niet meer ziet als een arme zondaar, maar dat ze weet dat ze bij de familie van God hoort.

Wie blijft steken in het 'ik, arme zondaar', zal geen blijmoedig en dankbaar christen worden en niet groeien in het geloof. In een dergelijke houding wordt God tekortgedaan en het werk van de Heer Jezus ondergewaardeerd.

Boaz bemoedigt en prijst Ruth | verzen 10-11

10 En hij zei: Gezegend bent u door de HEERE, mijn dochter! U hebt [met] deze laatste [blijk van] goedertierenheid van u de eerste nog overtroffen, omdat u geen jongemannen nagelopen bent, geen arme en geen rijke. 11 En nu, mijn dochter, wees niet bevreesd. Alles wat u gezegd hebt, zal ik voor u doen, want ieder in de poort van mijn volk weet dat u een deugdelijke vrouw bent.

In plaats van Ruth verwijten te maken over een ongepaste actie wenst Boaz haar de zegen van de HEERE toe. Mocht iemand van de lezers menen dat Ruth op een verkeerde manier of met verkeerde motieven bezig is, dan neemt Boaz die indruk of dat beeld met deze woorden weg. Zijn waardering voor Ruth gaat nog verder. Hij brengt haar in een persoonlijke verbinding met zichzelf door haar "mijn dochter" te noemen. Daarmee geeft hij haar toegang tot Israël. Dat moet een grote bemoediging voor haar zijn geweest.

Haar hele gedrag en het zich aanbieden aan hem op deze ingetogen wijze wordt door hem bijzonder geprezen. Hij spreekt over "deze laatste goedertierenheid", want hij heeft Ruth al eerder geprezen om een eerdere liefdedaad, namelijk alles wat zij voor Naomi heeft gedaan (*Ru 2:11*). De liefdedaad die

ze Boaz heeft bewezen, is meer iets wat ze *niet* heeft gedaan: ze is “*geen jongemannen nagelopen ..., geen arme en geen rijke*”. Zo waardeert de Heer Jezus niet alleen wat we doen, maar ook wat we uit liefde voor Hem niet doen.

Dat hij haar “*mijn dochter*” noemt en spreekt over “*jongemannen*”, geeft aan dat Boaz een stuk ouder is dan Ruth. Met “*deze laatste goedertierenheid*” bedoelt Boaz dat Ruth niet de verlangens van haar eigen hart en lusten is gevolgd, maar dat ze bij Boaz wilde zijn. Ze zocht niet de aantrekkelijkheid van de jeugd, maar de rustige bezonnenheid en bescherming van de man in wie sterkte is, naar de betekenis van de naam Boaz. Een arme jongeman zou ze hebben kunnen nalopen vanwege een natuurlijke aantrekkelijkheid en de rijke jongeman vanwege zijn bezit. Ze heeft beide niet gedaan, omdat ze Boaz heeft lief gekregen. Dat is niet vanwege zijn uiterlijk of zijn rijkdom, maar om alles wat hij voor haar is geworden. Ze wil hem om hemzelf, niet om wat hij bezit.

Boaz spreekt Ruth moed in. Ze hoeft niet te vrezen. Hij geeft haar ook een grote toezegging dat hij alles, wat zij heeft gezegd, voor haar zal doen. Zijn naam is niet voor niets Boaz, met de indrukwekkende betekenis ‘in hem is kracht’. Hij is “*een zeer vermogend man*” (Ru 2:1). Hij zal alles voor haar doen omdat zij “*een deugdelijke vrouw*” is, een waardevolle of waardige vrouw, een vrouw die goed en te vertrouwen is (Sp 31:11a). Dat weet de hele stad tot in het stadsbestuur toe. Daarom is zij het waard dat hij alles voor haar doet. Hij belooft haar deugdzaamheid en prijst haar erom (Sp 31:28b; 12:4a). Dit is de taal van de liefde van Boaz voor haar. Terwijl Ruth zichzelf zijn dienaar noemt en daarmee zegt ‘ik ben niets’, zegt hij als het ware tegen haar ‘je bent alles’.

Een andere lossers | verzen 12-13

12 Nu dan, het is waar dat ik een lossers ben, maar er is nog een lossers, nauwer verwant dan ik. 13 Overnacht vannacht hier. Als het [morgen]ochtend gebeurt dat hij u lost, goed, laat hem lossen. Als hij echter niet geneigd is u te lossen, dan zal ik u lossen, [zo waar] de HEERE leeft. Ga nu [maar] liggen tot de morgen.

Nadat Boaz Ruth zijn liefde heeft verklaard, gaat hij in op haar opmerking dat hij de lossers is. Dat is hij wel, maar hij is niet de enige lossers. De andere

losser is zelfs nog nauwer aan Naomi en haar verwant dan hij. Maar hij laat dat probleem niet door Ruth oplossen. Met de lossers die nader is dan hij, heeft Ruth niets te doen. Boaz maakt het tot *zijn* zaak door te spreken over "*een lossers, nauwer verwant dan ik*". Hij noemt hem, echter niet met betrekking tot Ruth, maar met betrekking tot zichzelf.

In deze nauwer verwante lossers kunnen we een beeld zien van de wet. Eerst moet de weg van de wet worden gegaan. Als de wet kan lossen, dan is dat goed en moet die maar lossen. Doet de wet het niet, dan zal de tweede Lossers het doen. Als iemand tot geloof komt, is er in de ontwikkeling van het geloofsleven vaak een periode dat er verlangen is om de wet te houden. Maar al spoedig blijkt dat het niet mogelijk is om de wet te houden.

De verlossing is alleen door Christus, en het dienen van God kan alleen gebeuren door de Geest van Christus. Wanneer dat gezien wordt, breekt de dag aan in het leven van de gelovige. Zo lezen we hier dat Boaz haar zal lossen in de "*ochtend*", wanneer duidelijk zal worden dat de eerste lossers niet wil.

De volgorde van lossing is duidelijk: eerst de andere lossers en pas als die het niet wil, neemt Boaz de lossing op zich. Hij bevestigt zijn toezegging met een eed. Verder zegt hij tegen haar dat ze bij hem moet blijven tot de dageraad. Boaz is niet alleen in staat om te lossen, hij wil het ook en zal het ook. Uit wat hij tegen Ruth zegt: "*Ga nu [maar] liggen tot de morgen*", spreekt die zekerheid. Er straalt rust uit. Ze mag zich helemaal aan hem toevertrouwen. Tot het morgen wordt, hoeft ze niets te doen. Hij weet wat hij gaat doen.

Zo is de Heer Jezus bezig met de ziel van een mens die zich aan Hem heeft toevertrouwd, maar bij wie eerst nog de aanspraken van de wet moeten worden geregeld. Wie deze kwestie zelf wil regelen, komt in grote nood. In de ervaring van de gelovige is dat vaak aan de orde. We zien dat geïllustreerd in *Romeinen 7*. Daar treffen we iemand aan die de wet wil houden en daardoor in hopeloze ellende terecht komt, zodat hij het ten slotte uitroept: "*Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit dit lichaam van de dood?*" (*Rm 7:24*). Als die wanhoopskreet is geslaakt, lezen we in het volgende vers hoe de

morgen gloort. Hij richt zijn oog op God en dankt Hem door Jezus Christus, de tweede en definitieve Losser (*Rm 7:25*).

Terug naar de stad | verzen 14-15

14 Zo lag zij tot de morgen aan zijn voeteneinde. En zij stond op, voordat men elkaar kon herkennen, want hij zei: Het mag niet bekend worden dat er een vrouw op de dorsvloer gekomen is. 15 Verder zei hij: Geef de omslagdoek die u draagt, en houd hem [op]. En zij hield hem [op]. En hij mat zes [maten] gerst af en legde die op haar. Vervolgens ging hij de stad in.

Ruth doet alles wat Boaz zegt. Ze blijft gedurende de hele nacht aan zijn voeteneinde. Eerder hebben we gelezen dat zij “tot de avond” aren heeft geraapt op het veld van Boaz (*Ru 2:17*). Dat wil zeggen dat ze de hele dag bezig is geweest met aren rapen. Hier zien we de twee zijden van het christendom. Aan de ene kant zijn we als zonen van de dag (*1Th 5:4-8*) aan het werk “zolang het dag is” (*Jh 9:4*). Aan de andere kant leven we in de nacht van deze wereld (*Rm 13:12*) in het bewustzijn dat we verbonden zijn aan een verworpen Heer. In de nacht is het zaak om dicht bij Hem te zijn, aan Zijn voeten, wat duidt op gemeenschap met Hem, om naar Hem te luisteren (*Lk 10:39*).

En deze had een zuster, Maria geheten, die ook aan de voeten van de Heer zat en naar Zijn Woord luisterde. (Lk 10:39)

Voordat de zon opkomt, staat Ruth op. Dat doet ze, omdat Boaz tegen haar zegt dat ze moet gaan. Hij doet dat uit zorg voor haar, ter wille van haar goede naam. De verbinding met Boaz is aan het groeien, maar is nog niet volledig tot stand gebracht. Daarom kan er van zijn kant nog geen openlijke verklaring van zijn liefde voor haar zijn.

De Heer Jezus moet eerst Zijn werk in een ziel afmaken, voordat Hij Zich openlijk in het leven van zo iemand kan laten zien. In het leven van iemand die geen vrede met God heeft door het geloof in het volbrachte werk van de Heer Jezus, kan Hij niet zichtbaar worden. Er kan toewijding en trouw zijn, maar deze kenmerken, hoe waardevol ook, laten meer van de eigen persoon zien dan van Hem. En om Hem moet het tenslotte allemaal alleen gaan.

Al kan Boaz haar nog niet openlijk erkennen als verbonden met hem, zijn goedheid en genade tegenover haar zijn niet verminderd. Hij geeft haar

zes maten gerst mee. Zes is het getal van de mens en ziet op onvolkomenheid, terwijl het getal zeven volmaaktheid aangeeft. De zevende maat zal ze in het volgende hoofdstuk in Boaz zelf ontvangen. Dan heeft ze hem en heeft ze niet alleen iets van zijn bezit, maar hemzelf en daarmee ook zijn hele bezit.

De gerst die ze van Boaz meekrijgt, is een uitdrukkelijk geschenk voor Naomi (*vers 17*). Het is een teken van zijn gunst. Hij heeft die zelf afgemeten. Wat Ruth ontvangt, ontvangt Naomi ook. We zien hier weer de verbinding tussen Naomi en Ruth en daarmee een beeld van de verbinding tussen het oude Israël en het overblijfsel, dat het nieuwe Israël is. Het oude Israël wordt in de toekomst toch gezegend en wel in het nieuwe Israël.

Dit oude Israël is niet het Israël dat God in Zijn Zoon heeft verworpen, maar het Israël zoals God het altijd heeft gezien in hen die Hem trouw zijn gebleven. De oude beloften die voor hen golden, worden vervuld aan het overblijfsel, terwijl allen van het oude Israël die op Hem hebben vertrouwd alles zullen krijgen wat Hij hun heeft toegezegd. We zien dat ook als het kind dat Ruth krijgt, aan Naomi wordt toegerekend (*Ru 4:14-15*). Wat Ruth krijgt, krijgt Naomi ook. Het oude Israël krijgt in het overblijfsel alles wat God aan Israël heeft beloofd.

Ruth komt terug bij Naomi | *verzen 16-18*

16 Toen kwam zij bij haar schoonmoeder, en die zei: Wie ben je, mijn dochter? En zij vertelde haar alles wat de man voor haar gedaan had. 17 Verder zei zij: Deze zes maten gerst heeft hij mij gegeven, want hij zei [tegen mij]: Kom niet [met] lege [handen] bij uw schoonmoeder. 18 Toen zei [Naomi]: Ga [rustig] zitten, mijn dochter, tot je weet hoe de zaak uit zal vallen, want die man zal niet rusten, voordat hij vandaag [nog] deze zaak tot een einde heeft gebracht.

Als Ruth is opgestaan, gaat ze direct naar haar schoonmoeder. Die vraagt haar: "Wie ben je?" Die vraag heeft Boaz haar ook gesteld toen ze 's nachts bij hem kwam en hij haar ontdekte (*vers 9*). We hebben al gezien dat dit niet hoeft te betekenen dat hij haar niet kende. Het was de vraag naar een persoonlijk getuigenis. Op zijn vraag heeft Ruth geantwoord wie ze is en wat ze voor hem wil zijn (zijn dienaar) en wat hij voor haar is (de lossen). Als Naomi vraagt wie ze is, is het met zekerheid zo dat die vraag niet betekent

dat Naomi niet meer weet wie Ruth is. Met haar vraag bedoelt Naomi hoe Ruth komt, in welke hoedanigheid: 'Ben je een verstotene of ben je de toekomstige vrouw van Boaz?' Het houdt de vraag in of ze de rust gevonden heeft die Naomi voor haar zoekt (*vers 1*).

Die vraag kan in praktisch opzicht ook aan ons, gelovigen, worden gesteld. Hebben wij rust in de Heer gevonden als we ergens zijn geweest? Waarom ga ik ergens heen? Hoe ben ik ergens? Hoe sta ik tegenover God?

Het antwoord van Ruth is, net als haar antwoord aan Boaz, een getuigenis. Dit keer getuigt ze niet van zichzelf, wie zij is. Nu getuigt ze van Boaz. Ze vertelt Naomi alles wat hij "*voor haar gedaan had*" en dat, terwijl alles nog moet gebeuren. Het lijkt erop dat ze in geloof het hele resultaat van het werk ziet dat Boaz voor haar zal doen.

Als ze is uitverteld, laat ze zien wat Boaz haar heeft meegegeven en wat hij daarbij heeft gezegd. Dat heeft Naomi zeer bemoedigd, want ze begrijpt de boodschap van hoop die in het teken en de woorden opgesloten zit. In geloof kent ze aan dit geschenk de juiste waarde toe en trekt de juiste conclusie. Ze zegt tegen Ruth dat ze nu rustig kan afwachten, wachten op hem.

Het advies van Naomi sluit aan op wat Boaz heeft gezegd aan het eind van *vers 13*. We kunnen daarin het advies zien dat wordt gegeven aan iemand die op weg is naar de volle zekerheid van het geloof. Volle zekerheid van het geloof is niet door eigen inspanning te krijgen, maar door eenvoudig vertrouwen op de Heer en Zijn Woord. Het gaat erom stil te zijn en de behoudenis van de HEERE te zien (*Ex 14:14*). *De HEERE zal voor u strijden, en u moet stil zijn. (Ex 14:14)*
Daarin wordt kracht gevonden.

Dat Ruth rust mag hebben, is omdat Boaz, zoals Naomi zegt, geen rust neemt voordat hij de zaak tot een goed einde heeft gebracht. Zo rust ook de Heer Jezus niet, tot wij rust hebben in de tegenwoordigheid van God. Hij zal het voor ons voltooien (*Ps 138:8*). We mogen leven in het vertrouwen, dat Hij Zijn werk afmaakt (*Fp 1:6*). Dat is van toepassing op onze bekering, maar ook op de praktijk van ons geloofsleven, waarin veel kan gebeuren wat ons onrustig kan maken. De Heer is zo met ons bezig, omdat Hij ons liefheeft.

Het gaat ook om de rust in het resultaat van Zijn werk, voor wie Hij het heeft gedaan: Zijn gemeente. Als Hij haar bij Zich heeft, zal Hij rusten in

Zijn liefde. Nu is Hij nog steeds bezig om de gemeente, om ons, te heiligen en te reinigen. Daarom heeft Hij Zichzelf overgegeven aan het kruis en geeft Hij Zichzelf in de hemel nog steeds voor haar over, dat wil zeggen dat Hij Zich voortdurend voor haar inzet (Ef 5:25-26). Zolang wij nog hier zijn, geeft Hij Zichzelf geen rust. Hij maakt Zijn werk af en wel binnenkort.

...; in dit vertrouwen, dat Hij Die een goed werk in u begonnen is, het ook zal voltooien tot op [de] dag van Christus, Jezus (Ef 1:6) vrouwen lief, evenals ook Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven, opdat Hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wassing met water door [het] Woord, ... (Ef 5:25-26)

Ruth 4

Inleiding

Ruth 4 is het hoofdstuk van Boaz. Hij staat hierin centraal. Het gaat alleen over hem. Na *Ruth 2* die het initiatief neemt, en Naomi die in *Ruth 3* het initiatief neemt, neemt Boaz in dit hoofdstuk het initiatief. Hij gaat handelen om ten slotte *Ruth* tot zijn vrouw te kunnen nemen. We horen geen woord uit de mond van Naomi en *Ruth*. Zij zwijgen. Ze hebben de zaak uit handen gegeven en die in zijn handen gelegd.

De twee lossers en de getuigen | *verzen 1-2*

1 Intussen ging Boaz naar de poort en ging daar zitten. En zie, de lossers over wie Boaz gesproken had, kwam voorbij. Toen zei hij: Kom [eens] hier [en] ga hier zitten, u [daar], hoe u ook heet. En hij kwam daarheen en ging zitten. 2 En hij haalde tien mannen uit de oudsten van de stad, en zei: Gaat u hier zitten. En zij gingen zitten.

Zoals Naomi heeft gezegd aan het eind van het vorige hoofdstuk (*Ru 3:18*), zo gebeurt het ook. Boaz laat er geen gras over groeien. Terwijl *Ruth* aan Naomi verslag doet van haar nachtelijke ontmoeting met Boaz, gaat hij naar de poort. We zien in zijn hele optreden dat hij alles met overleg doet, beheerst en geduldig. Alles wat hij doet, doet hij zoals het behoort en dat in een tijd die erdoor wordt gekenmerkt dat eenieder doet wat juist is in zijn ogen (*Ru 1:1; Ri 17:6; 21:25*). Hij is niet als Simson die een vrouw wil hebben en die haar NU wil hebben. Ook gaat hij niet voorbij aan het recht van de eerste lossers. In alles loopt hij in de pas met de HEERE.

Boaz gaat naar de poort, want dat is de plaats waar openbaar recht wordt gesproken (*Dt 16:18; Gn 19:1; 34:20*). Het is een zaak die door het hele volk kan worden opgemerkt. Boaz handelt in alles volledig openbaar. Zaken

U moet binnen al uw poorten, die de HEERE, uw God, u geeft, rechters en beampten over uw stammen aanstellen. Zij moeten met een rechtvaardig oordeel rechtspreken over het volk. (Dt 16:18)

van recht en huwelijk mogen op geen enkele manier de schijn van geheimzinnigheid op zich laden. Ze moeten door iedereen zijn waar te nemen.

Boaz zoekt eerst de lossers. Hij wacht geduldig tot de andere, nadere lossers voorbijkomt. Als deze verschijnt, roept hij hem, maar niet bij zijn naam. Zijn naam wordt helemaal niet genoemd. Boaz zal zijn naam ongetwijfeld hebben gekend, omdat hij weet dat die lossers nauwer met Naomi verwant is dan hij. Het lijkt erop dat Boaz hem zo aanspreekt, vanwege de ongeïnteresseerdheid die de man in de zaak van Naomi aan de dag heeft gelegd. Hoewel Naomi al zo lang terug is, heeft hij nog niets van zich laten horen. Ook nu komt hij niet om zijn plicht als lossers te vervullen. Hij is gewoon op weg ergens heen. Boaz moet hem roepen om hem aan zijn verplichting als lossers te herinneren.

De man luistert naar Boaz en komt bij hem zitten. Hij realiseert zich waarschijnlijk dat hij wel een verantwoordelijkheid heeft. Als Boaz hem niet had geroepen, zou hij doorgelopen zijn. Hij wil niets met Naomi en Ruth te doen hebben. Hij kon niets met het land van Naomi doen en wilde er ook niets mee doen. Die houding komt aan het licht door zijn gesprek met Boaz. Boaz roept hem erbij, opdat hij kan aantonen dat deze lossers niet kan en niet wil lossen.

Als de eerste lossers zijn plaats in de poort heeft ingenomen, haalt Boaz *“tien mannen uit de oudsten van de stad”* en ook zij gaan in de poort zitten. Het is steeds Boaz die handelt. Hij oefent het gezag uit, hij bepaalt wat er moet gebeuren. De andere aanwezigen stemmen daarmee in, want zijn aanwijzingen en bevelen zijn terecht.

Deze tien mannen zijn de getuigen van de onderhandelingen over het bezit van Naomi tussen Boaz en de eerste lossers. We kunnen in hen een beeld zien van de wet van de tien geboden. Ook in de eerste lossers zien we een beeld van de wet. De wet heeft de mens niet kunnen vrijkopen. De wet stelt de voorwaarden voor de mens om van zijn schuld af te komen. Alleen als aan die voorwaarden wordt voldaan, kan de mens de beloofde zegen ontvangen.

Kort gezegd komt de wet hierop neer: Doe dit en u zult leven. De mens is echter niet in staat de wet te houden. Er is nog nooit een mens geweest die de wet heeft gehouden en daardoor het leven heeft verdiend. Voor ieder mens geldt dat hij onder het oordeel van de wet valt en dat is de vloek. Om de zegen van de belofte van het leven te ontvangen is een andere lossers no-

dig. Die andere lossers is de Heer Jezus, van Wie Boaz een beeld is. De Heer Jezus heeft gedaan wat de wet niet kon. Toch heeft Hij tegelijk volledig voldaan aan alle heilige eisen van de wet. De tien getuigen die Boaz heeft opgeroepen zijn daarvan een beeld.

De wet kan niet anders dan alleen maar instemmen met de zondaar die weet dat de Heer Jezus zijn Lossers is. Aan alle eisen van de wet is voldaan door wat Christus aan het kruis heeft gedaan: *“Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet door voor ons een vloek te worden (want er staat geschreven: ‘Verloekt is ieder die aan een hout hangt’), opdat de zegen van Abraham in Christus Jezus tot de volken zou komen, opdat wij de belofte van de Geest zouden ontvangen door het geloof” (Gl 3:13-14).*

De wet kan Ruth niet in de plaats van zegen brengen, maar dat moet eerst in het bijzijn van getuigen duidelijk worden. Deze tien getuigen – een beeld van de tien geboden – kunnen niet anders dan instemmen met het feit dat de eerste lossers niet kan lossen.

Met het oog op de lossing moeten drie vragen worden beantwoord:

1. Heeft de lossers het recht, dat wil zeggen is hij familie?
2. Kan hij het, dat wil zeggen heeft hij het vermogen, kan hij de prijs betalen?
3. Is hij bereid om het te doen, wil hij het?

Op elk van deze vragen is de Heer Jezus het antwoord.

1. De Heer Jezus kan de Lossers zijn omdat Hij Mens is geworden, dus aan ons gelijk, hoewel zonder de zondige natuur (*Fp 2:7; Hb 4:15*). Hij heeft deelgenomen aan bloed en vlees (*Hb 2:14a*).
2. Geen mens kan voor een ander mens de losprijs betalen. Ieder moet zelf de wet houden om gered te worden en leven te ontvangen. Dat is onmogelijk, omdat het vlees zich niet aan de wet onderwerpt en dat ook niet kan (*Rm 8:7*). De Heer Jezus heeft volmaakt aan Gods wil beantwoord en heeft daarom de prijs van Zijn bloed kunnen betalen voor anderen (*1Pt 1:18-19*).

..., daar u weet dat u niet door vergankelijke dingen zilver of goud, verlost bent van uw onvruchtbare, door de vaderen overgeleverde wandel, maar door kostbaar bloed, als van een vlekkeloos en onbesmet lam [het bloed] van Christus. (1Pt 1:18-19)

3. Hij is ook de bereidheid geweest om het te doen en Hij heeft het gedaan. Hij heeft gezegd bij Zijn komen in de wereld: *“Zie, Ik kom ... om Uw wil te doen, o God!”* (Hb 10:7,9). Door wat Hij heeft gedaan, heeft Hij de aanspraken van de wet vervuld. Wat Hij heeft gedaan, wordt ieder toegerekend die in Hem gelooft. Wie in Hem gelooft, mag weten door de wil van God die Hij heeft volbracht, geheiligd te zijn, dat wil zeggen dat hij mag weten apart gesteld te zijn voor God.

De beide lossers (de wet en Christus) worden door Paulus op een prachtige manier naast elkaar gesteld, als hij zegt: *“Want wat voor de wet onmogelijk was, doordat zij door het vlees krachteloos was – God heeft, doordat Hij Zijn eigen Zoon in een [gedaante] gelijk aan [het] vlees van [de] zonde en voor [de] zonde heeft gezonden, de zonde in het vlees veroordeeld”* (Rm 8:3). Hij zegt dit nadat hij in Romeinen 7 heeft laten zien wat de wet doet bij iemand die ernaar verlangt Gods wil te doen, maar daarvoor de wet als norm van handelen neemt: het voert tot grote innerlijke ellende in plaats van tot bevrijding en verlossing.

De onderhandeling over de lossing | verzen 3-6

3 Toen zei hij tegen de lossers: Het stuk land dat van onze broeder Elimelech was, heeft Naomi, die uit het land Moab teruggekomen is, verkocht. 4 En ik heb gezegd: Ik zal het u ter ore doen komen door te zeggen: Koop het, in aanwezigheid van de inwoners en in aanwezigheid van de oudsten van mijn volk. Als u het wilt lossen, los het. En als u het niet wilt lossen, vertel het mij dan, zodat ik het weet. Want er is niemand om het te lossen, behalve u, en ik na u. Toen zei hij: Ik zal het lossen. 5 Maar Boaz zei: Op de dag dat u het land van de hand van Naomi koopt, koopt u het ook van Ruth, de Moabitische, de vrouw van de gestorvene, om de naam van de gestorvene over zijn erfelijk bezit in stand te houden. 6 Toen zei de lossers: Ik kan het voor mij niet lossen, anders zou ik mijn erfelijk bezit te gronde richten. Neemt ú voor uw rekening wat ik zou moeten lossen, want ik kan [het] niet lossen.

Boaz legt de nadere lossers, die tot nu toe geen enkele interesse in Naomi heeft getoond, uit wat er aan de hand is. Hij vertelt hem dat Naomi het land van *“onze broeder Elimelech”* heeft verkocht. Hij erkent hierdoor het recht van de andere lossers om te lossen. Het gaat erom dat het verkochte land weer in het bezit van Naomi komt. Naomi heeft het land waarschijn-

lijk verkocht om op die manier geld te krijgen om in haar levensonderhoud te kunnen voorzien. Een dergelijke verkoop is in de wet geregeld (*Lv 25:25*).

Wanneer uw broeder in armoede raakt en [een deel] van zijn bezit moet verkopen, dan moet zijn lossers komen die nauw aan hem verwant is, en vrijkopen wat zijn broeder heeft verkocht. (Lv 25:25)

In feite wordt niet het land verkocht, maar het aantal oogsten. Maar omdat het feitelijk het land van God is, kan het slechts verpand worden. Daarom heeft God ingesteld dat in het vijftigste jaar, het jubeljaar, het land weer in het bezit van de oorspronkelijke eigenaar terugkomt.

Daardoor kan het lijken alsof het niet zo erg is als je je land moet verkopen, want je krijgt het toch een keer terug. Maar voor de Israëliet die Gods zegen waardeert, is het een groot gemis en een groot verdriet dat hij tot het jubeljaar van zijn bezit is verdreven en niet van de opbrengst ervan kan genieten. Hoe groot de waardering van de Godvrezende Israëliet is voor het erfdeel dat de HEERE hem heeft gegeven, zien we bij Naboth (*1Kn 21:1-3*) en Jeremia (*Jr 32:6-8*).

Als Boaz de man de zaak heeft verklaard en hem op zijn verplichting en tegelijk ook zijn recht heeft gewezen, houdt hij hem de keus voor. De man voelt zich verplicht om te lossen. Hij kan er niet onderuit, want dat betekent gezichtsverlies. Daarom zegt hij toe dat hij het land zal lossen. Dat hoeft ook niet slecht te zijn. Als het meer opbrengt dan hij ervoor moet betalen, zal hij er flink aan verdienen. Daarbij komt dat Naomi en Ruth geen kinderen hebben. Als die situatie zo blijft, zal hij ten slotte ook eigenaar van het land worden en niet alleen van de oogsten.

Dan komt Boaz met de beslissende voorwaarde. Het land kan niet zonder meer worden gekocht, maar de lossers moet ook Ruth erbij nemen. Het lijkt erop dat Naomi dat als voorwaarde heeft gesteld. Het erfdeel van Elimelech is na zijn dood wettelijk het eigendom geworden van zijn zonen. Zijn zonen zijn echter ook gestorven. Maar omdat beide zonen getrouwd waren, is het eigendomsrecht op hun vrouwen overgegaan.

Omdat Orpa in Moab wilde blijven, heeft zij te kennen gegeven geen belangstelling te hebben voor het land van God. Van haar recht op het land kan hier geen sprake zijn. Dit betekent dat Ruth de enige rechthebbende is. Naomi wil dat het land in het bezit van haar nageslacht blijft. Daarom

zal ze hebben bedongen dat degene die het land lost, ook Ruth tot vrouw neemt. Kinderen die uit dat huwelijk geboren worden, worden aan de gestorven Machlon toegerekend en op die manier blijft het erfdeel binnen het geslacht van Elimelech bewaard.

Door de bijkomende voorwaarde, die Naomi als eigenaar heeft mogen stellen, dat de lossers ook Ruth tot vrouw zal nemen, wordt duidelijk dat het niet alleen om de lossing van het erfdeel gaat, maar ook om het verwekken van een erfgenaam. De lossers begrijpt dat een eventuele zoon niet aan hem maar aan de gestorvene zal worden toegekend. Hij zal dan alles weer verliezen.

Voor wie zich in deze gevallen door de liefde laat leiden, is dat geen probleem. Liefde ziet alleen het belang van de ander en is niet uit op eigen belang. Bij de eerste lossers is van liefde echter geen sprake. De gedachte dat hij met de Moabitische Ruth zou moeten trouwen, is voor hem afschuwelijk. Daarvoor voelt hij zich te goed. Hij haakt af. Dit is de taal van de wet.

Zoals eerder gezegd, stelt de eerste lossers de wet voor. De wet heeft de eerste rechten op Israël. Israël heeft zich daar eerst vrijwillig onder geplaatst om via die weg Gods zegen te krijgen. Maar het is duidelijk geworden dat de wet geen kracht heeft om leven uit de dood tevoorschijn te brengen. De wet kan alleen veroordelen, maar geeft geen kracht om te voldoen aan wat erin staat.

De wet kan niet verlossen wie erdoor worden veroordeeld. Als de wet zou kunnen verlossen, zou de wet de wet niet meer zijn. De wet wordt terecht "de bediening van de dood" en "de bediening van de veroordeling" genoemd (2Ko 3:7,9). Dat ligt niet aan de wet, maar aan de mens. Door de zwakheid van de mens is de wet, die met zwakheid geen rekening houdt, krachteloos. Alleen wie de wet houdt, die verdient en krijgt de zegen. Dat maakt de toestand van de mens hopeloos.

De enige oplossing is het oordeel van de wet erkennen. Wie dat doet, ziet zichzelf als door de wet voor de wet gestorven, met als gevolg dat de gestorvene vrij is van de wet (Rm 7:3-6). Daarom heeft ieder die verbonden is aan de Heer Jezus, de ware Boaz, niets met de eerste lossers te doen, zoals Ruth er nooit iets mee te doen heeft gehad. Nog eens: wat voor de wet onmogelijk was, heeft God gedaan door Zijn Zoon (Rm 8:3).

De lossing bezegeld | verzen 7-8

7 Nu was het vroeger in Israël bij lossing en bij ruil [de gewoonte] om de hele zaak te bevestigen: iemand trok zijn schoen uit en gaf die aan zijn naaste; en dit diende als bewijs in Israël. 8 Dus zei de lossier tegen Boaz: Koopt u het voor uzelf. En hij trok zijn schoen uit.

Omdat de eerste lossier niet kan en niet wil lossen, geeft hij Boaz het recht van lossing. Er is geen vijandschap tussen Boaz en de eerste lossier, net zomin als er vijandschap is tussen de wet van God en de genade van God. Gods gerechtigheid en Gods liefde zijn nooit in strijd met elkaar. Ze hebben beide hun eigen terrein waarop zij werkzaam zijn, waarbij de genade wel op het terrein van de wet kan komen, maar de wet niet op het terrein van de genade.

Om de zaak te bevestigen wordt gehandeld naar een bestaande gewoonte. Naar het oude gebruik wordt de schoen uitgetrokken als bewijs dat afstand wordt gedaan van het recht op lossing. Dat is het tegenovergestelde van het beeld dat waarop de schoen wordt gezet het eigendom is (*Jz 1:3; 10:24; Ps 60:10; 108:10*).

Wat Boaz heeft gelost | verzen 9-10

9 Toen zei Boaz tegen de oudsten en heel het volk: U bent vandaag getuigen dat ik van de hand van Naomi alles gekocht heb wat van Elimelech geweest is, en alles wat van Chilion en Machlon geweest is. 10 Daarbij neem ik voor mijzelf Ruth, de Moabitische, de vrouw van Machlon, tot vrouw om de naam van de gestorvene over zijn erfelijk bezit in stand te houden, opdat de naam van de gestorvene niet zal worden uitgewist onder zijn broeders en in de poort van zijn [woon]plaats. U bent vandaag getuigen.

Nu de eerste lossier van de koop afziet, kan Boaz openlijk getuigen van zijn wens Ruth tot vrouw te nemen. Hij doet dat om de naam van de gestorvene in stand te houden. Daarin kunnen we een geestelijke betekenis zien. Wat Boaz zegt, houdt in dat de naam van de gestorven eigenaar behouden blijft in nieuw leven dat uit de nieuwe verbinding zal voortkomen.

We zien hierin de opstanding uit de doden van Gods volk. Als God Zijn aardse volk weer zal aannemen tot Zijn volk, *“wat zal hun aanneming anders zijn dan leven uit [de] doden?”* (*Rm 11:15*). God zal Zijn volk tot leven bren-

gen, opdat Hij aan dat volk al Zijn beloften kan waarmaken. Van dat handelen is het hele volk getuige. Boaz begint en eindigt met de vaststelling dat het volk getuige is.

Boaz krijgt Ruth, zoals bij de koopvoorwaarden ingesloten was. Hij neemt haar echter niet als slavin, maar hij neemt haar tot vrouw. Voor Ruth is dat een overweldigende goedheid. Zij, die eerst nergens recht op had, krijgt door de lossing door Boaz recht op het volle erfdeel van Elimelech en Machlon en Chilion. En dat niet alleen. Doordat Boaz haar tot zijn vrouw neemt, krijgt ze ook de hele rijkdom van Boaz tot haar beschikking.

Dat zal de verbazing van het overblijfsel in de toekomst zijn. Ze zullen zich realiseren dat ze elk recht op bezit in het land hebben verspeeld. Tot hun verbazing zullen ze zien dat ze weer in het land zijn en daar alle zegen genieten die de HEERE hun heeft beloofd. Daarbovenuit echter zullen ze weten dat ze op de nauwste manier verbonden zijn aan de Gever van de zegen. Hun Messias is tevens hun Man (Hs 2:15).

Op die dag zal het gebeuren, spreekt de HEERE, dat u [Mij] zult noemen: mijn Man, en Mij niet meer zult noemen: mijn Baäl! (Hs 2:15)

Zegenwensen voor het huis van Boaz | verzen 11-12

11 En heel het volk dat in de poort was en de oudsten zeiden: Wij zijn getuigen. Moge de HEERE deze vrouw, die in uw huis komt, maken als Rachel en Lea, die beiden het huis van Israël gebouwd hebben. Doe krachtige daden in Efratha en maak uw naam beroemd in Bethlehem. 12 En moge uw huis worden als het huis van Perez, die Tamar aan Juda baarde, door het nageslacht dat de HEERE u uit deze jonge vrouw geven zal.

De inwoners van Bethlehem verklaren hun instemming met het toetreden van Ruth in haar positie van voorrecht als verbonden met Boaz, de man van Bethlehem. Zij zijn getuigen. Een huwelijk, en de voorbereiding daarop, is een zaak waarbij getuigen zijn – zoals ouders, vrienden, de buurt –, die zich verheugen over wat zij zien en daarmee instemmen. Ze zien dat er een nieuw begin is. Daarover verheugen zij zich zozeer, dat ze een vergelijking maken met Rachel en Lea die het begin van het huis van Israël vormen. Rachel wordt als eerste genoemd, de geliefde vrouw van Jakob, maar zij hebben samen het huis van Jakob gebouwd. Zo belangrijk zijn nakomelingen.

Behalve de zegenwens met het oog op nakomelingen noemen het volk en de oudsten ook plaatsen in hun zegenwens. Met deze plaatsen verbinden zij krachtige daden en een roemrijke naam. Efratha betekent 'de vruchtbare' en Bethlehem betekent 'broodhuis'. Het volk wenst Boaz een krachtig optreden dat vrucht zal dragen, dat is een optreden in de kracht van de Heilige Geest. Het volk wenst hem ook dat hij zich een naam maakt in Bethlehem, dat is de naam van David en daarbovenuit de grote David, de Heer Jezus, waardoor er voedsel zal zijn voor het hele volk van God. Vrucht is vooral voor God en voedsel vooral voor Gods volk. De Heer Jezus voorziet zowel in de verlangens van God als in de behoeften van Zijn volk.

Na de vergelijking met Rachel en Lea trekt het volk nog de vergelijking met het huis van Perez. Perez is geboren uit een overspelige verbinding tussen Juda en Tamar (*Gn 38:13-30*). Het volk kent de geschiedenis en ziet de overeenkomst tussen Tamar en Ruth. De herinnering aan Tamar leeft op door de geschiedenis van Ruth. Ook bij Tamar ging het om het zogenoemde zwagerhuwelijk. Omdat Juda daarmee geen rekening hield, kwam Tamar tot een handelen dat niet is goed te keuren. Tamar heeft haar eer prijsgegeven vanwege de ontrouw van Juda die naliet zijn zoon Sela als lossen aan haar te geven. Ze heeft toen door list Juda verleid om bij haar een nakomeling te verwekken. Boaz gaat op heel andere wijze te werk. Hij gebruikt geen list en bedrog, maar handelt volledig openbaar.

De gelijkenis tussen Tamar en Ruth ligt op het terrein van de genade. Het nageslacht dat Boaz toegewenst wordt, wordt hem van de HEERE toegewenst en dat uit iemand die tot een vervloekt volk behoorde. Gods genade triomfeert over een zondige daad (Tamar) en een vervloekt volk (Ruth).

De zoon van Boaz en Ruth | vers 13

13 Zo nam Boaz Ruth en zij werd hem tot vrouw, en hij kwam bij haar. En de HEERE gaf haar dat zij zwanger werd en een zoon baarde.

Nadat Boaz haar openlijk en in overeenstemming met het recht tot zijn vrouw heeft verworven, trouwt hij met haar. De rijke man trouwt met de arme Moabitische. Ze is een met de man geweldig van vermogen. De HEERE zegent hun gemeenschap met zwangerschap en de geboorte van een

zoon. De HEERE geeft zwangerschap, zo staat het hier. Dat wijst erop dat zwangerschap een geschenk is van Hem en geen eigen prestatie. Mensen maken het leven niet. God geeft het, ook al erkennen ongelovigen dat niet.

Ruth is tot nu toe onvruchtbaar geweest. Uit haar huwelijk met Machlon is geen kind geboren. Pas in verbinding met Boaz wordt ze vruchtbaar. Geestelijk is het zo dat wij alleen voor God vrucht kunnen dragen als wij een verbinding hebben met de Heer Jezus, als we in Hem verblijven (Jh 15:4-5).

Zoals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf als zij niet in de wijnstok blijft, zo ook u niet, als u niet in Mij blijft. Ik ben de wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u helemaal niets doen. (Jh 15:4-5)

Door de geboorte van haar zoon legt zij mee de basis voor de geboorte van de Messias. Zo worden de raadsbesluiten van God vervuld. Het begint in Moab met het bewijzen van genade aan een enkele zondares die volledig buiten de zegen staat. Van haar uit begint de rivier van genade te stromen die uitmondt in een oceaan van oeverloze heerlijkheid die voortkomt uit de Zoon van God.

De zoon van Ruth is de zoon van Naomi | verzen 14-17

14 Toen zeiden de vrouwen tegen Naomi: Geloofd zij de HEERE, Die niet heeft nagelaten om u vandaag een lossen te geven. Moge zijn naam beroemd worden in Israël! 15 Hij zal er voor u zijn om u te verkwikken en [u in] uw ouderdom te onderhouden. Want uw schoondochter, die u liefheeft, heeft hem gebaard, zij die beter voor u is dan zeven zonen. 16 En Naomi nam het kind en zette het op haar schoot. En zij werd zijn verzorgster. 17 En de buurvrouwen gaven hem een naam. Zij zeiden: Bij Naomi is een zoon geboren. En zij gaven hem de naam Obed. Hij is de vader van Isai, de vader van David.

Als de zoon van Boaz en Ruth is geboren, horen we niet meer over Ruth, over haar wordt niet meer gesproken. Het gaat alleen nog over Naomi. De vrouwen spreken weer over Naomi (Ru 1:19). Zij tonen inzicht in Gods gedachten en prijzen de HEERE voor wat Hij met Naomi heeft gedaan. Haar toestand was hopeloos. Maar door Ruth ontvangt zij nieuw leven.

De zoon van Ruth die zij in haar armen heeft, is voor haar de lossen, de verlosser uit haar ellende en hopeloosheid. In Boaz heeft ze hoop op lossing gekregen. De zoon van Ruth is de vervulling van die hoop. Ze spreken

over de lossen als een verkwikker of hersteller van de ziel. Naomi, die het leven niet meer zag zitten, die als een berooide en verbitterde vrouw uit de vlakten van Moab is teruggekeerd, veert erdoor op. In haar ouderdom krijgt ze levenskracht en levensvreugde.

De *“vrouwen”* (vers 14) wijzen niet alleen op het herstel, maar ook op de liefde van Ruth voor Naomi. Ruth heeft Naomi niet verdrongen van haar plaats. Voor Ruth hangt de huidige zegen samen met haar gehechtheid aan Naomi. Dat vergeet ze door haar verbinding met Boaz niet. Het overblijfsel van Israël zal altijd de verbinding met het oude Israël kennen. Ze vormen wel een nieuw volk, maar dat toch uit het oude Israël is voortgekomen. Zij krijgen de zegeningen die aan het oude Israël zijn beloofd. In hen wordt het oude Israël hersteld in overeenstemming met Gods gedachten over Zijn Israël.

Naomi erkent het kind als haar eigen kind en verzorgt het. Zo zal eens het overblijfsel als een verlaten weduwe de Heer Jezus omhelzen en zeggen: *“Een Kind is ons geboren”* (Js 9:5). In Hem is al hun behoud en zullen al de beloofde zegeningen hun gegeven worden, *“want hoeveel beloften van God er ook zijn, in Hem is het ja; daarom is ook door Hem het amen, tot heerlijkheid van God door ons”* (2Ko 1:20).

De *“buurvrouwen”* (vers 17) – een kleinere, intiemere kring dan de vrouwen van de stad (vers 14) – geven de zoon de naam Obed, dat betekent ‘dienaar’ of ‘aanbidder’. In de vereniging van de beide betekenissen zien we dat de ware dienst van een gelovige het aanbidden van God is. Tegelijk is er ook een praktische kant aan dienen. De zoon van Ruth zal een dienaar van Naomi zijn. In geestelijk opzicht is het ook zo dat de Heer Jezus, de grote Zoon van Boaz, de ware Dienaar, Zijn volk zal dienen. Zowel Boaz als Obed is een beeld van de Heer Jezus.

De buurvrouwen zijn in ruimere zin een beeld van de omringende volken, de buurvölker, die tot de erkenning zullen komen dat er een God is Die Zijn volk dient en verkwikt. Het oude Israël – het Israël onder de wet of het oude verbond en niet het afvallige Israël – is dan eindelijk vrij van zorgen en geniet wat de ware Boaz voor haar heeft bewerkt. Tegelijk is het een nieuw, jong volk dat met deze Boaz is verbonden en niet met Machlon, hoewel de zoon naar het zwagerhuwelijk aan hem moet worden toegere-

kend. Dit is de situatie voor Israël in het vreedrijk onder de regering van de grote Zoon van David.

Geslachtsregister van David | verzen 18-22

18 Dit nu zijn de afstammelingen van Perez: Perez verwekte Hezron, 19 Hezron verwekte Ram, Ram verwekte Amminadab, 20 Amminadab verwekte Nahesson, Nahesson verwekte Salma, 21 Salma verwekte Boaz, Boaz verwekte Obed, 22 Obed verwekte Isai, en Isai verwekte David.

Dit geslachtsregister is een aanhangsel. Het einde van het boek is bereikt. Toch hoort het geslachtsregister erbij. Het maakt duidelijk dat het boek *Ruth* gebeurtenissen beschrijft die in Gods heilsplan passen. Dat heilsplan voert Hij door de geslachten heen uit. In dat heilsplan van God is ook onze verantwoordelijkheid verwerkt. Er worden hier tien namen genoemd, het getal van verantwoordelijkheid.

Van de laatste twee namen kunnen we nog het volgende zeggen. Isai betekent 'de HEERE bevestigd'. Dat heeft Hij in dit boek laten zien. Uit Isai wordt David geboren. Zijn naam betekent 'geliefde'. Daarmee eindigt het boek: liefde. Dat is door het hele boek heen te zien. Liefde is het thema van dit boek, waarin we in de liefde van Boaz voor Ruth de liefde van de HEERE voor Zijn volk zien. Die liefde is te zien in de grote Zoon van David, de Heer Jezus. Hij is de Geliefde van de Vader en Hij is de Geliefde van ieder die tot Zijn volk behoort.

Andere publicaties

Op de website www.oudesporen.nl staan onder het menu 'Artikelen' en het submenu 'Auteurs -> Ger de Koning' de volgende commentaren en publicaties:

1. De serie 'Toegelicht en toegepast', een commentaarreeks van de bijbelboeken van het Oude Testament.
2. De 'Zie-serie', een commentaarreeks van de vier Evangelien en *Handelingen*.
3. De 'Rotsvast-serie', een commentaarreeks met een verklaring van de nieuwtestamentische bijbelboeken vanaf de *brief aan de Romeinen* tot en met *Openbaring*. Deze serie heeft tot doel hen die jong zijn in het geloof te helpen bij het lezen en leren begrijpen van Gods Woord.
4. Publicaties over diverse onderwerpen.

Van diverse Nederlandse publicaties zijn vertalingen in andere talen beschikbaar.

Alle commentaren en publicaties zijn vrij te downloaden als pdf bestand en als e-book.

Als er een ISBN wordt vermeld, is de publicatie ook in boekvorm verkrijgbaar. Het boek kan worden besteld door op het betreffende ISBN te klikken. Voor een Nederlandse publicatie verschijnt www.uitgeverijdaniel.nl. Deze publicatie kan ook via de christelijke boekhandel worden besteld. Voor een in het Duits vertaalde publicatie met een ISBN verschijnt de Duitse website www.daniel-verlag.de.

De Nederlandse commentaren staan ook op www.kingcomments.com. Bijbelboeken en verzen kunnen eenvoudig en snel worden benaderd. De commentaren kunnen worden gelezen op elk beeldscherm, van pc tot smartphone. Meer info staat onder 'Informatie' op de site. Het is raadzaam die eerst te lezen.

